

PREPIH

11. april 1991
cena 16 din

OD JAVNOSTI ODVIŠEN ČASOPIS

BOMO ŠLI POD ŠOTORE?

PREPIH

Preboj

Vrhunski dogodki redko zaidejo v provinco. K nam še posebej. Zato pa so toliko več vredni, kadar nam jih le uspe odtrgati centru (centrom). Nihče jih ne podari, treba si jih je prigarati.

Slovenjgradčani to znajo. Ker hočejo in ker so pripravljeni vlagati tedne in mesece dela za svojo potrditev. Mesto miru in mesto kulture je image, ki ga vztrajno in uspešno gradijo. Kdo bi prisodil mestecu na robu dežele toliko energije in podjetnosti? Slednja je v naši družbi še vedno le privilegij nekaterih, na žalost na Koroškem tudi le »privilegij« ene od njenih občin.

Neglede na to je razstava del Ossi-pa Zatkina, ki bo v Galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu odprta tri mesece, kulturni dogodek za celo Koroško in tudi širše. Na otvoritev razstave enega največjih kiparjev 20. stoletja je prišel tudi dr. Andrej Capuder, slovenski minister za kulturo. Ministri pa ne gredo kar tako iz Ljubljane.

Morda je to vsaj droben prispevek k razbijanju Ljubljanocentrizma, in to na enem od najzlahotnejših področij človekovega delovanja. Veseli bi bili, ko bi temu zgledu sledili še na drugih področjih. Koroška namreč potrebuje odmevne potrditve svoje prisotnosti, država pa na obrobna območja rada pozabi. Tokrat je preboj uspel. Hvala, Slovenj Gradec!

MOJE SANJE
– LASTNO STANOVANJE!

91

8

MATERINSKA LJUBEZEN

Ko je mati svojega debelušnega otročička, navajenega vseh ugodnosti, ki jih pač ima tisti, ki je najbolj priden v številni družini, opomnila, da bo moral seveda tudi odrasti, je ta, najbrž tako kot se spodobi, izstopil iz družinske skupnosti. »Kaj boste vi meni? Saj vas sploh ne rabim! Kdo navsezadnje sploh ste...«, se je slišalo vpitje po vesoljni domovini in vse uši na otročičkovem telesu so zadovoljno ploskale. Sesati se je še vedno dalo in to tako, da se je cedilo po vseh brkih.

Pa ne dolgo. Beli svet je bil krut in otročičku ni hotel priznati, da je najboljši, najlepši, najpametnejši, naj in sploh. Vso pamet mu je skresal na treh straneh, pa še za to mu je dete moralo plačati

– in to v markah. Za golo preživetje si je moralo začeti sposojati, da mu ne bi uši pokrepale. Bile so namreč debelušne kot otročiček sam in navajene na obilne zalogaje.

Pomagalo ni nič. Telo je hiralo in tudi zamenjava vrhovne nebodigatreba ni pomagala. Hiranje je šlo samo še hitreje. Občinske uši so se sicer solidarnostno odpovedale svojim gostijam do sitega, pa kaj, ko je bilo ob krutem belem svetu otročičku že zdavnaj vsako ujčkanje samo še mazanje oči pred kruto resnico – brez matere preživetja ne bo.

Konec zgodbe je tik pred durmi. Materin objem bo ljubljenučku zaustavil dih v scartlanih prsih in komajda bo še ostalo v njem kaj življenja. Mnoge uši bodo s končno glavo zapuščale živo truplo, mnoge pa bodo še vedno po nenapisanih zakonih ostale tam, kjer jim je mesto. Pri koritu. Brezsramnosramne uši, da jih le ni sram...

Mati bo seveda z obžalovanjem sprejela vest, da njeno ljubljeno dete ne bo nikoli več, kar je bilo. Podelila bo tudi nekaj miloščine žrtvovanim ušem in skesano priznala, da je otročička najprej preveč razvajala in nazadnje iz samega usmisljenja še malce preveč stisnila. No kaj, življenje teče dalje, drugi otroci pa le rastejo.

–bm

MODROVANJE NAIVNEŽA

Prišli smo na svet, ker so tako hoteli tisti pred nami.

Ko smo že tu, hočemo živeti, ker nam je to všeč.

Če hočemo živeti, moramo jesti, biti oblečeni, imeti nad glavo streho in še kaj, ker smo ljudje.

Če hočemo vse to in še kaj, potrebujemo denar, ker ni nič za-
stojnj.

Če hočemo dobiti denar, ga moramo zaslužiti, ukrasti, najti, oropati, prigoljufati in še kaj, ker brez nič ni nič.

Najobičajneje za osem ur na šihu združujemo delo, ker nas je do tod pripeljala civilizacija.

Za osem ur združevanja dela nam pripadajo nekakšne točke, ker imamo plačilne sisteme.

Enkrat na mesec dobimo denar, ki mu pravimo plača, ker smo imeli toliko in toliko točk.

Toliko in toliko točk imamo, ker je delo, ki ga združujemo, tako in tako pomembno.

Nimamo vsi enako, ker poznamo delitev dela.

Tisti, ki so na vrhu, imajo največ točk, ker združujejo najpomembnejše delo.

Njihovo delo je najpomembnejše, ker morajo znati dobro gospodariti.

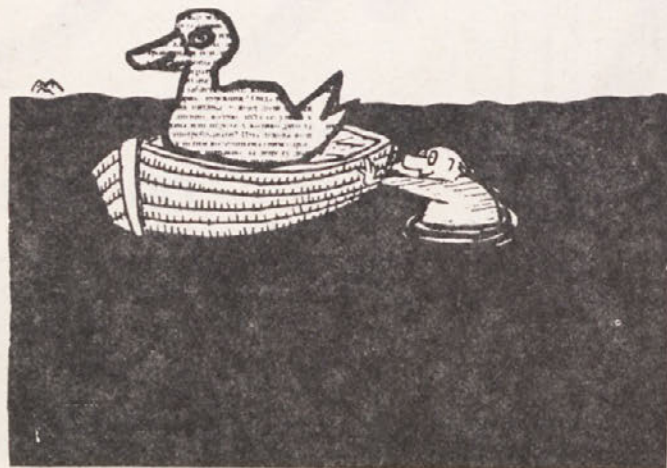
Dobro gospodariti je treba, ker moramo vsak mesec dobiti denar, ki mu pravimo plača.

Ko se zgodi, da denarja ni vsak mesec, kot smo vajeni, najodgovornejše postavijo za manj odgovorne svetovalce, ker jih nadomestijo s sposobnejšimi.

Manj odgovorni svetovalci pa imajo še naprej veliko točk, ker...

–iv

PREPIHOVE RAČKE

Kako rada ima nova oblast medije in novinarje, nenazadnje najlepše govori njeno prizadevanje za pokroviteljstvo ali – bolje povedano – vpliv in podržavljanje medijev. Njihova želja po vplivu je toliko bolj močna tedaj, ko jim gori pod nogami. Mediji so pač ogledalo družbe, v kateri neka oblast deluje.

Prepilih teh problemov nima, saj je eden redkih tednikov, ki je zgolj in samo odvisen od javnosti. Seveda pa se tudi pri koroških oblastvenikih najdejo taki, ki bi Prepihove račke najrajši naložili v čoln in jih sami odrinili po Mislinji, Meži in Dravi.

Čeprav so cene stanovanj po naših občinah različne, je pomanjkanje enako.

NIKO

– To svoje stanovanje bom že nekako odkupil. Toda ti, dragi moj sosed, si nadsal. Le kje boš dobil denar za svojega?

POZDRAVLJENA KOROŠKA, kjerkoli si že!

Kako naj pokomentiran tistih 168 ur, ki jih je preteklo med predzadnjo in zadnjo redakcijo Prepiha. Kaj naj podčrtam, kaj poudarim med dogodki, ki so se zgodili na koščku zemlje, imenovane Koroška regija...

Morda pa vas bo zanimala definicija, ki mi jo je ondan znanec prišepnil za šankom. Pravi, **da je bilo v starem sistemu vse narobe, ampak je funkcioniralo, v novem sistemu pa je vse urejeno, a nič ne funkcionira...**

Ali pa bi bila bolj zanimiva številka, ki je prodrla izza plota skrbno varovanih skrivnosti Železarn Ravne. Slišati jo je bilo kar na dveh uradnih mestih. Odveč naj bi bilo 1500 delavcev.

Ste v preteklih letih opazovali, koliko kresov je gorelo za Veliko noč in koliko za 1. maj. Velika noč je posekala 1. maj. Stavim, da ne za dolgo...

Morda se motim. Nekdo, ki namerava zidati, je samo v enem popoldnevu prejel petnajst (15!) klicev popoldanskih zidarjev. Kar po vrsti so nižali ceno za svoje usluge...

KUPČIJE

Morda pa so za vas pomembnejša ugi-banja, **kakšno kupčijo je Železarna Ravne pravzaprav sklenila z republiko.** S tem so se ukvarjali na zadnji ravenski skupščini. Največ ugi-banj povzroča tisto, kar je zamolčano. V tem primeru je takšnih kar nekaj pomembnosti. Ali bo odpustanje delavcev potekalo »po zakonu«? **Ob napol javnih razmišljanjih nekaterih, da bi bil stečaj cenejša rešitev, so strahovi sindikalistov seveda upravičeni.**

In pogodbene obveznosti druge strani? Republika bo stopila na prste oblikovalcem vhodnih cen. Ali bo republika storila še bolj bistveno-prepovedala (omejila) uvoz jekla. Prvošolčka pač ni mogoče poslati na fakulteto! Nekateri so razmišljali, kakšno piko podeliti pravni službi železarn. **Ali ne bi pred podpisom pogodbe kazalo nekatere dele zavarovati pred muhavostjo novega gospodarja?** Tu je še zgodba **Armatur z Mute**, ki so iz železarn izstopile po podpisu pogodbe o podržavljanju; ampak to prepuščam kateremu od naslednjih komentatorjev...

LEPŠA PLAT

Morda so vam bolj všeč pozitivne vibracije, ki jih je v zadnjih številkah napovedalo uredništvo tega cenjenega lista. Tu so **Bankirji in poštarji so se končno dogovorili**, tako da je po novem spet mogoče poslovati s čeki Ljubljanske banke tudi na poštah. Če boste plačevali račune, vas ne bodo dodatno skubili, za udobje, da se vam ne bo treba drenjati pred bančnimi šalterji, če boste dvigovali gotovino, pa bo treba odšteti 1-odstotno provizijo, in ne več kot 10 dinarjev. Za razmisli...

Ali naj pogrevam zgodbe o razliki med

Ravnami in Slovenj Gradcem? Tudi lastni pripetljaj prav pride. 1. aprila je prenehal veljati bankovec za 200 dinarjev. Ta dan sem poskušal na Ravnah vnovčiti taisti bankovec. Vsi so vedeli, da ne velja več in nihče ga ni hotel vzeti. Prepričeval sem jih, da poteka plačilni promet preko SDK in da bo njihov računovodja že znal poskrbeti, da bodo za to grdobo dobili prave papirčke. Bob ob steno. V Slovenj Gradcu mi je uspelo že v prvem poskusu. **Posel je posel...**

OBRAZI

Ali pa naj vendarle govorim o Janusovi podobi, dveh obrazih mesta Slovenj Gradec. Prvi, tisti slavnostni, ki si jo je nadel ob otvoritvi **razstave častnega meščana Ossipa Zadkina.** O dogodku nista poročala le Delo in Večer na prvih straneh in TV Slovenija v osrednjem dnevniku, temveč celo HTV v drugem.

In oni drugi, ko so na seji vlade pripravljali nov predlog proračuna, ki ga je poprej skupščina zminirala. **Sredstva za center socialnega dela so povišali za več kot trikrat. Lahko da celo prehitro**, kajti po mojem mnenju je tajming te krize tak, da bo do velikih pritiskov na socialo prišlo šele ob koncu tega in v naslednjem letu. Odpuščenji bodo pač prej koristili formulo »šest plus pol plače za vsako leto delovne dobe«.

Res pa je, da se v Slovenj Gradcu, oziroma bivšem Fecru, dogaja nekaj čudnega, v skladu s pravilom, da je vse urejeno in nič ne deluje. Delavci na čakanju ne dobijo znižane plače, toda ker uradno niso odpuščenji, ne morejo koristiti znamenite formule. Če bi, na primer, firma odšla v stečaj, bi jim preostala varianta trikrat znižana plača do deset let delovne dobe, dvajsetkrat nad deset let in tako naprej. Toda, ker se nič takega ne zgodi, je vlada, očitno zavedajoč se realnosti, kar zvišala sredstva za socialo v ožjem pomenu besede...

DRUGE RESNICE

Morda pa resnica ni v številkah, pač pa v odnosu do vrednot. Tudi pretekli teden se nobena ženska ali feministična organizacija ni obregnila ob letošnji razpis kadrovske študijske. V rubriki občina Ravne na Koroškem je bil pri sicer pičli ponudbi študijske ob nekaterih natisnjen oklepaj z zgornjim pojasnilom – prednost moški...

Ali pa **vas morda zanimajo črne gradnje?** Slabo kaže, slabo. Zapleta se pri urbanističnem inšpektorju, ki naj bi ga zaposlile medobčinske inšpekcijske službe. V Slovenj Gradcu so zaposlitev podprli, v Radljah ovrgli, na Ravnah pa bi (so) angažirali kar inšpektorja iz Velenja.

Morda pa naj poudarim, da je propadel še en rokterski spektakel, tokrat namenjen rešitvi mlina na Muri. Milan Karnik, organizator, je zavzdihnil: **»Ali naj preklinjam koroško mladino, ker je brez denarja...«**

Saj ste sami ugotovili. Ničesar ne bom poudaril, ničesar postavil na prvo mesto. Mi tudi ni treba, ker sem prostor že izkoristil.

Pozdravljeni Korošci, kjerkoli že ste!

Marko Vrečič

VSEBINA

– Glose, karikature	str. 2
– Naša kronika: Pozdravljena Koroška	str. 3
– Udarina tema: Kako bomo stanovali	str. 4–5
– SO Ravne: O žalostnem paketu fabrike	str. 6
– Ustanovitev društva rejnikov in rejnic	str. 7
– Slovenjgraški proračun – v globalu brez sprememb Otočec drugače	str. 8
– Naložbe v slovenjgraški občini	str. 9
– Seja IS Radlje: Komunalne cene	str. 10
– Podoba mlade umetnice Mateje Kremlijak Zeleni večer v Ožbaltu	str. 11
– Fotopreprih: Otvoritev razstave Ossipe Zadkine	str. 12–13
– Mnenja – kolumni	str. 14
– Kultura: Ossipe Zadkine	str. 15
– Razgovori: Slavko Kocmut, Ludvik Es	str. 16
– Vpliv TE Šoštanj na okolje Sprehod po Celovcu	str. 17
– Štipendiranje: Denarja ni dovolj	str. 18
– Vaš Prepih: Medobčinsko društvo slušno prizadetih Odgovor liberalnih demokratov Na senčni strani Trojan	str. 20–21
– Objave, mali oglasi	str. 22
– Koroški šport, črna kronika	str. 23
– Preprihane koroške čveke	str. 24

PREPIH

Od javnosti odvisen časopis. Izdaja ČZP Informacijski biro Ravne na Koroškem. Glavni in odgovorni urednik Vojko Močnik. Naslov uredništva: Ravne na Koroškem, Cečovje 5, tel. št. (0602) 22-999.

Tiska Grafika Prevalje v nakladi 8000 izvodov. Na osnovi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23/91 je časopis oproščen plačevanja temeljnega davka od prometa proizvodov. Nenaročeni tekstov in fotografij ne vračamo. Ponatis in uporaba tekstov v drugih medijih ni dovoljena.

STANOVANJE POSTAJA DRAG LUKSUZ

Ob plačah, ki jim realna vrednost vsak dan pada, je v družinskem proračunu stanarina pomemben strošek in vsaka podražitev stanovanjske najemnine ljudi zato še posebej prizadene.

Seveda pa je položaj z zornega kota upravljalcev s stanovanjskim fondom popolnoma drugačen; stanarine še zdaleč niso ekonomske in z njimi ni mogoče pokriti niti enostavne reprodukcije. To pomeni, da se stanovanjski fond ne obnavlja, denar zbran s stanarinami, se preliva v tekoče vzdrževanje in manjše investicije, ki pa so tudi namenjene vzdrževanju. Tako ni zadovoljen nihče, ne nosilci stanovanjske pravice, ne upravljalci, saj imajo prvi občutek, da dajejo za stanovanja preveč, medtem ko drugi ugotavljajo, da stanovanja nezadržno propadajo, njihovo število pa se ne veča.

KUPCEV NI

Posebej se zapleta v zadnjem času, ko ni dovolj denarja za nakup novih stanovanj v podjetjih. Gradnja individualnih hiš se je ustavila iz podobnih vzrokov (ni denarja za kredite, ki so bili še pred časom glavni vzpodbujevalec gradnje), število tistih, ki bi stanovanje potrebovali, pa nezadržno raste. V Meziški dolini že poznamo tudi primere, da so stanovanja sicer zgrajena, pripravljena za vselitev, ni pa koga, ki bi jih kupil. Gradbena podjetja, ki so gradila za trg, so zato v nezavidljivem položaju, kajti mrtvi kapital je najdražji kapital.

Ob vsem tarnanju, da so stanovanja draga, pa seveda primerjava z Evropo tega ne potrjuje. Najemnine so tam po pravilu ekonomske, vanje lastniki všteto tudi profit, ne sicer velik, a vendarle. V tem grmu najbrž tiči zajec. Stanovanja v družbeni lastni so pač bila vedno podvržena zakonitostim, ki so vladale v tej sferi. Tako kot ni bila cenjena družbena lastnina v podjetjih, ni bila cenjena tudi tista, vložena v gradnjo stanovanj!

DRAGE STANARINE

Lastninjenje stanovanjskega fonda bo zato kruto, in marsikdo se bo šele zdaj zavedel, da je stanovanje poleg strehe nad glavo v resnici tudi velika vrednost, izražena v konkretnem denarju. Novi, takomenovani stanovanjski zakon, je zato toliko bolj pomembno dobro poznati. Preprih želja na to opozoriti s strokovnim mnenjem, hkrati pa pokazati, kakšno je stanje na Koroškem.

Kakšna so razmerja med višinami stanarin, se najbolje vidi iz cen, ki jih plačujemo povprečno na m² stanovanja v posamezni občini:

Dravograd: 13,84 din/m²
Radlje ob Dravi: 14,53 din/m²
Ravne na Korošk.: 11,70 din/m²
Slovenj Gradec: 14,00 din/m²

Da bi bila primerjava bolj plastična,

na, objavljamo še tabelo, ki nam pokaže, kakšno je razmerje naših – koroških plač do republiškega povprečja.

Razmerje povprečnih osebnih dohodkov v koroških občinah do republiškega povprečja za mesec januar 1991:

Občina	Razmerje
Dravograd	88,1
Radlje ob Dravi	72,5
Ravne na Koroškem	86,0
Slovenj Gradec	90,7
K. REGIJA	85,0
R. SLOVENIJA	100,0

V Meziči so nova stanovanja zgrajena, nihče pa jih ne more kupiti. Na Ravnah so lani kupili samo 213 m² stanovanjskih površin iz sredstev amortizacije. Bo kaj bolje v dveh novih stanovanjskih podjetjih?

Povprečni neto osebni dohodek za mesec januar, izplačan v letošnjem februarju, je bil v koroški regiji 6.743 din. To pomeni, da so se osebni dohodki od lanskega decembra do letošnjega januarja nominalno povečali za 1,9 %, realno pa so nižji za 3,7 %. Na ravni republike je povprečni neto OD za januar 7.935 din, kar je nominalno za 11 % več, realno pa za 4,9 % več kot decembra.

Povprečni januarski neto OD na delavca v Koroški regiji je za 15 %

nižji od primerjivega povprečja v republiki.

Plače so na Koroškem torej nižje kot povprečno v republiki, stanarine pa višje. To je mogoče videti, če primerjamo doseženo stopnjo ekonomskih stanarin po naših občinah. Podatki so sicer za začetek marca, zato je treba vedeti, da so medtem stanarine že podražili v Radljah, na Ravnah pa je predlog za povišanje na IS padel.

Vrednost stanovanjskega sklada, ter dosežena stopnja v mesecu 1991 v Koroški regiji v primerjavi z Republiko Slovenijo:

	Vrednost stan. sklada 1.3.1991	Dosežena stopnja 1.3.1991
- Dravograd:	250.327.255	2,61
- Radlje ob Dravi:	620.038.853	1,93
- Ravne na Koroškem:	2.310.472.981	1,93
- Slovenj Gradec:	781.377.286	1,85
- Republika Slovenija:	92.319.712.031	1,85

Ob doseženih stopnjah je dobro vedeti, da bi ekonomske stanarine dosegli šele, ko bi bile te stopnje na višini 3,40 revaloriziranega stanovanjskega sklada. V Radljah bi n.p.r. to

Če primerjamo cene stanovanj z našimi zasluži, se nam seveda vsiljuje misel o socialni (ne)pravičnosti, ki naj bi bila upoštevana pri določanju višine stanarin. S tega vidika so očitno najbolj »nemilosrdni« v Radljah, na Ravnah, kjer so še pred dnevi zavrnili predlog o podražitvi, pa očitno najbolj »usmiljeni«. To seveda ne drži sto odstotno, saj ob tem ni podatka o subvencioniranju, ki seveda sliko v dobršni meri spreminja in nas na nek način izenačuje.

Ostaja le dejstvo, da ekonomskih stanarin v nobenem primeru ne dosežemo, novih stanovanj ne gradimo, stara pa slabo vzdržujemo. Plače in sociala so zdaj

KAKO BOMO STANOVALI V PRIHODNJE?

že nekaj časa posebno vprašanje; že to, da so recimo lani na Ravnah imeli 178 vlog za solidarnostno stanovanje (35 jih sicer ni izpolnilo pogojev), pa nam pove, da zadeva ni niti najmanj enostavna. Bodo šle mlade generacije pod šotore?

Edi Prošt

KJE SMO?

pomenilo povprečno 26,45 din/m² na Ravnah pa 22,52 din/m².

Če računamo, da so povprečna stanovanja velika 50 m², so torej cene v koroških občinah za taka stanovanja naslednje:
Dravograd: 692 din
Radlje ob Dravi: 728 din
Ravne na Koroškem: 585 din
Slovenj Gradec: 700 din

Danes je lažje dobiti ženo s stanovanjem, kot stanovanje za ženo!

NIKO

Ladislav Horvat

STANOVANJSKI ZAKON

Vse manjša učinkovitost pri reševanju stanovanjskih vprašanj na eni strani, na drugi pa globoka ekonomska kriza v zadnjih letih, je realno zmanjšala materialno podlago stanovanjskega gospodarstva, to pa v sedanjih pogojih pomeni vse manjše možnosti državljanov, da rešijo svoje stanovanjsko vprašanje.

Predlog za izdajo stanovanjskega zakona uveljavlja obsežne reformne posege na stanovanjskem področju. Z novim zakonom naj bi se ustvarili pogoji za uveljavitev enakopravnih tržnih odnosov pri nakupu ali gradnji, financiranju, vzdrževanju in uporabi stanovanja ali stanovanjske hiše v vseh lastninskih oblikah in brez omejitve lastnine.

Stanovanjsko vprašanje naj si rešuje vsakdo sam z gradnjo, nakupom ali najemom stanovanja oziroma stanovanjske hiše. Država bo vzpodbujala hitrejšo reševanje stanovanjskih vprašanj, zagotavlja pomoč pri pridobitvi in uporabi stanovanja, intervenirala pri odpravi anomalij na stanovanjskem trgu in skrbela za izvajanje dogovorjene socialne politike na stanovanjskem področju.

LASTNIKI

Pravica lastnika se reafirmira. Pravne osebe, ki imajo pravico uporabe na stanovanjih in stanovanjskih hišah (investitorji stanovanj) postanejo lastniki, obenem pa upravljalci teh stanovanj in stanovanjskih hiš (sedaj skupnosti stanovalcev).

Lastniki stanovanj v večstanovanjski hiši bodo morali po prevzemu stanovanj od skupnosti stanovalcev skleniti pogodbo o urejanju medsebojnih razmerij v zvezi z upravljanjem s stanovanjsko hišo in določiti pooblaščenca osebo (upravnik hiše namesto sedanje skupnosti stanovalcev).

Stanovanje kot posamezni del stanovanjske hiše bo lahko v lastnini fizičnih ali pravnih oseb, pa tudi v solastnini. Promet s stanovanji in stanovanjskimi hišami bo prost, pod pogoji, ki jih določa zakon, možen pa bo tudi promet v idealnih delih (več kupcev – solastnikov).

NAJEMNIKI

Zakon nadomešča dosedanje stanovanjsko pravico z najemnim razmerjem za nedoločen čas, za določen čas pa bo možno sklepati najemno razmerje samo v treh primerih:

- če se oddaja službeno stanovanje;
- če najemno stanovanje oddaja fizična oseba (občan), ki ne oddaja več kot treh stanovanj in
- če je najemno stanovanje predvideno za rušenje ali spremembo namembnosti.

Varstvo pravic najemnikov zakon inštitucionalizira. Predvideva namreč, da se pri skupščini občine ustanovi svet za varstvo pravic najemnikov, ki bo sestavljen zgolj iz njihovih predstavnikov.

Po zakonu bodo lastniki službenih in tržnih stanovanj imeli pravico prostega oblikovanja najemnin. Najemnino za socialna stanovanja bo določala občina, najemnino za neprofitna stanovanja (večji del sedanjih družbenih stanovanj in za zasebna stanovanja, pri katerih bodo lastniki uveljavljali družbene olajšave) pa določajo lastniki teh stanovanj na podlagi metodologije za oblikovanje najemnin za neprofitna stanovanja, ki jo predpiše republika.

Državljeni, katerih skupni prihodek na člana družine ne presega zajamčenega osebnega dohodka, bodo v okviru celovite pomoči družini upravičeni do pomoči pri pridobitvi stanovanja v najem in pri uporabi stanovanja (najemnina).

PRIVATIZACIJA

Eno od osrednjih vprašanj zakona, poleg upravljanja in stanovanjskih razmerij, je privatizacija stanovanj in stanovanjskih hiš. Zakon določa, da bodo lastniki sedanjih družbenih stanovanj (izvzeta so nacionalizirana in zaplenjena stanovanja do izvedbe denacionalizacije) dolžni prodati na zahtevo imetnikov stanovanjske pravice, z njegovo vpisno privolitvijo pa tudi drugemu uporabniku stanovanja (članu ožje družine), stanovanje pod naslednjimi pogoji:

- **popust v višini 30 % od vrednosti stanovanja, zmanjšano za njegov lastninski delež (lastna udeležba ali lastna investicijska vlaganja);**
- **15 % plačila ob nakupu oziroma 60 dni od sklenitve pogodbe;**
- **plačilo preostanka v roku 20 let (neodplačani del dolga ohranja realno vrednost z revalorizacijo anuitete).**

Pri navedenem je posebnega pomena vrednost stanovanja, ki se bo ugotavljala na podlagi metodologije, ki jo določi republika (izključitve možnosti zlorab in sumov).

Glede na dejstvo, da imamo imet-

V povojnem obdobju je bilo več poizkusov prenove stanovanjske politike in stanovanjskega gospodarstva oziroma stanovanjskih reform. Izvedene so bile določene spremembe v zakonodaji, niso pa bila rešena temeljna vprašanja na področju stanovanjskega gospodarstva, tako pri graditvi ali nakupu in gospodarjenju, kakor tudi pri uporabi stanovanj in stanovanjskih hiš.

V celotnem obdobju po uveljavitvi sedaj veljavne stanovanjske zakonodaje se je družba vselej znova odrekala nešteto krat deklariranim ciljem na področju stanarin, solidar-

nost in vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu ob sicer pomembnih materialnih rezultatih nista nikoli uveljavili načela selektivnosti, vzpodbujanja in individualne usmerjenosti. Sistem financiranja in kreditiranja stanovanjskega gospodarstva, vezano na varčevanje in kreditiranje, predvsem pa na poslovanje bank, ni bil prilagojen potrebam stanovanjskega gospodarstva, številni neustrezni administrativni ukrepi pa so težave v reševanju stanovanjskih vprašanj še povečevali.

nike stanovanjske pravice tudi v zasebnih stanovanjih in stanovanjskih hišah, le-teh pa zakon ne more zavezati, da svoje stanovanje prodajo ali da ga prodajo s popustom, zakon določa, da imajo imetniki pravice uporabe na teh stanovanjih skupaj z uporabniki stanovanja pravico do 30 %-ne vrednosti zasedenega stanovanja kot družbeno pomoč v primerih nakupa ali gradnje s katerim si rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje. Sredstva zagotavlja občina iz sredstev stanovanjskega sklada (amortizacija, prodaja anuitete itd.).

Lastnik stanovanja in stanovanjske hiše, na kateri ima kdo pravico do uporabe (najem), ima pravico do vselitve in proste razpolage s svojim stanovanjem po preteku enega leta od uveljavitve zakona. Izselitev in primerno stanovanje imetniku pravice do uporabe stanovanja zagotovi

občina.

S predvideno stanovanjsko reformo opravlja stanovanjska politika svoj zrelostni izpit, predvsem ko gre za opredelitev pravega razmerja med ekonomijo in socialo. Pri tem je treba upoštevati, da smo v neprofitnem ali socialnem skladu primorani gospodariti optimalno, racionalno in se torej obnašati celo bolj tržno kot v profitnem sektorju. Prehod na tržno gospodarstvo bo terjal spremembo v strukturi porabe gospodinjstev, toda nacionalni program naj bi zagotavljal, da to ne bo na škodo kvalitete življenja, kakor tudi, da bodo generacije, ki prihajajo ali še nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja, imele možnost to vprašanje primerno rešiti.

Ladislav Horvat

Ljudje ne vedo, kaj hočejo: eni bi menjali stanovanje za službo, drugi pa službo za stanovanje

NIKO

Nadaljevanje 9. seje SO

O ŽALOSTNEM PAKETU

TE FABRIKE

Kljub temu, da bo že ena prihodnjih sej ravenske občinske skupščine v celoti namenjena gospodarstvu, in kljub že sicer natrpanemu dnevnemu redu na 9. zasedanju vseh treh zborov Skupščine občine Ravne, je večina delegatov menila, da se morajo zaradi aktualnosti teme seznaniti tudi z informacijo o podržavljenju Železarne Ravne. Pobudo je dal delegat zbora združenega dela, delavec železarne **Herman Čepelnik**. Točka je prišla na dnevni red, ko je bilo nadaljevanje skupščine v torek, 2. aprila.

Informacijo o podržavljenju je podal **Miran Kos**, dipl. iur., vodja pravne službe v železarni in član skupščine. (Povzetek njegovega uvodnega govora objavljamo posebej). Nato je tudi odgovarjal na vprašanja delegatov. Ti so se tvorno vključili v razpravo in posredovali vrsto svojih mnenj o podržavljenju.

Da je podržavljenje izvršeno dejstvo in da je bilo edina rešitev za železarno, jih je menila večina. Bistvene razlike pa so se pokazale nato v njihovem razmišljanju o tem koraku: nekaterim so bili pomembni predvsem vzroki, ki so do njega pripeljali, drugim posledice, ki jih lahko pričakujemo, in zavest o tem, da nanje še lahko vplivamo.

Za vzroke so delegati med drugim našli: nepovezanost vodstva z delavci, na kar je opozoril **dr. Rudi Čretnik**; spremembe tržnih pogojev naj bi po mnenju **Maksa Večka** vplivale na le v zadnjih letih poslabšano gospodarjenje železarne v 80 %, čemur je pritrčila tudi **Vida Potočnik**. **Franjo Krivec** je poudaril, da je po njegovem mnenju »železarni začela pohajati sapa« z nasilno menjavo vodstva, že pred leti, zdaj pa v tem podjetju ne znajo delavcev motivirati za ustvarjalnost.

Več delegatov pa je razmišljalo o posledicah podržavljenja. Tako je **Friderik Rus** menil, da bi morala biti ena izmed posledic zamenjava zdajšnjega vodstva (ki še pred tremi meseci sploh ni razmišljalo o podržavljenju), če je bil razlog za zamenjavo prejšnjega vodstva med drugim prav tudi pristajanje na to potezo. Dal je pobudo, da bi skupščina vplivala na izbiro ljudi za upravni odbor železarne. **Vida Potočnik** je poudarila, da je po njenem mnenju lastništvo sekundarnega pomena. Primarno je, da bi po neki metodi bistveno povečali bruto produkt na delavca. Zdaj je ta največ 50 tisoč DEM, evropski kriterij pa je 200 tisoč DEM, v BMW celo 400 tisoč. Menila je tudi, da zdaj ne bi bilo pametno prodajati podjetij, pač pa šele potem, ko bodo začela ustvarjati dobiček.

Tudi **Joško Kert**, član izvršnega sveta, je razmišljal predvsem o prihodnosti železarne. Naglasil je, da je prepričan, da bi slovensko jeklarstvo že lahko po konkurenčnih cenah prodalo tistih svojih 500 do 600 tisoč ton jekla, če ga druge

evropske države lahko še več, da pa ga bolj skrbi drugi del »žalostnega paketa te fabrike«, **socialni problem**. Priporočil je, da naj skupščina občine pošlje v železarno apel, naj njihov strokovni kader začne razmišljati o usodi tistih 1500, ki bodo na cesti. »40 milijonov DEM, kolikor jih vlada namerava dati za socialni program, bo pošlo po letu, dveh, treba je najti nove proizvodne programe«, je poudaril.

Kertu je pritrčila tudi **Alenka Bombek – Kolmančič**, in predlagala, da železarna in izvršni svet skupaj naredita program, kako brezposelnim ljudem zagotoviti vsaj minimalno existenco, **Vilko Černovšek** pa je opozoril na nevarnost, da bi slovensko metalurgijo reševali zgolj na ramenih Železarne Ravne.

Ravenska skupščina je informacijo o podržavljenju železarne po dveurni razpravi sprejela, sklepe o njej pa bo sprejemala na enem prihodnjih sklicev skupščine.

Sicer je ravenska skupščina na tej seji sprejela še nekaj davčnih aktov, delegati pa so posredovali tudi več zanimivih pobud in vprašanj, ki jih bomo objavili drugič že skupaj z odgovori (pešpot Kotlje, regres za SPIZ, zadeve Pecci, Sekavčnik, Poberžnik itd.)

H. Merkač

Vprašanja – odgovori
KAJ JE ZANIMALO
DELEGATE

Herman Čepelnik: »Ali je možen stečaj železarne?«

Miran Kos: »Do stečaja bo prišlo, če bo tako odločil lastnik – država. Za zdaj vemo, da odbor za splošnogospodarske zadeve pri slovenski skupščini stečaj podpira. Argumenti za to so: stečaj je za lastnika cenejša in hitrejša varianta in z njim se je mogoče znebiti slabih delavcev. V železarni nimamo informacije o tem, ali stečaj bo ali ga ne bo, ne izključujem pa te možnosti, ker je v rokah lastnika.«

Herman Čepelnik: »Ali so do junija zagotovljene plače?«

Miran Kos: »Ni velikih upov, da nam bo država priskrbela plače. Sami smo dolžni skrbeti za realizacijo, ki da

Usklajevanje v Zboru združenega dela

plače. Kljub temu bomo skušali te probleme v republiki skupaj reševati. Poudariti moram, da so v republiki zelo dostopni, ko trkamo na njihova vrata zaradi plače; zelo razumejo ta socialni vidik.«

Mateja Mešl: »Ali lahko denacionalizacija in lastninjenje vzameta železarnem vso lastnino?«

Miran Kos: »Lastninjenje bo potekalo v skladu z zakonom, ki pa še ni sprejet. Lastnino bo prodajala država. Le ona bo o tem odločala.«

Friderik Rus: »Zakaj železarna ni ničesar storila, da bi republika ne podržavila tudi objektov družbenega standarda?«

Miran Kos: »Poskušali smo, da bi tako, kot smo izločili stanovanjski fond, izločiti tudi te objekte. Zaenkrat nismo uspeli, ker so v osnutku predloga o privatizaciji za podržavljanje predvidena tudi izvenposlovna sredstva. Teh objektov nismo smeli izločiti, če smo se hoteli podržaviti. Zdaj tečejo velike aktivnosti, da bi jih dobili nazaj.«

Friderik Rus: »Zakaj je bila pri podržavljenju takšna naglica?«

Miran Kos: »V odločitev nas nihče ni silil. To je bila poslovna odločitev, za katero stoji vodstvo koncerna.«

Več delegatov: »Kaj namerava železarna storiti za delavce, ki bodo viški?«

Miran Kos: »Vprašanje viškov leži nad nami kot težka mora. Akcijo za njihovo reševanje smo začeli voditi na treh ravneh: ko smo ministrstvo za delo povezali s tujo strokovno institucijo, je to izdalo pobudo za ustanavljanje agencij za prestrukturiranje viškov; povezani smo z občinsko vlado, da bi naredili čim več programov za prekvalifikacije, preden bo do seznamov prišlo, in tretjič – iščemo vire za socialne pomoči.«

Vlado Kamnik: »Zakaj plačujemo tujo svetovalno firmo, če imamo doma dovolj strokovnjakov?«

Miran Kos: »Mc Kinsey je neobremenjen in vlada RS mu zaupa. Vendar bodo v proces sanacije zelo močno vključene posamezne železarne. Menim, da je največ v naših rokah. Mc Kinsey nas bo le 'prečesal' in ugotovil, kaj je sposobno preživeti in kaj ne.«

dr. Rudi Čretnik: »Kaj je zdaj z garnituro v železarni, ki je Mc Kinsey raztrgala po časopisu?«

Miran Kos: »V železarni nimamo ne časa ne moči, da bi se izgubljali v iskanju vzrokov za sedanje stanje, še posebej zato ne, ker je k temu bistveno pripomogla makroekonomska politika.«

Peter Vujevič: »Zakaj banke Železarni Štore niso odobrile pomoči, čeprav je rečeno, da postanejo lastnik Slovenskih železarn tudi banke?«

Miran Kos: »Železarna Štore je v posebnem položaju, ker je tik pred stečajem.«

Maks Večko: »Železarna Ravne je za doto v združenje slovenske metalurgije prinesla 40 milijonov DEM, ki ji jih je prejšnji sozd ostal dolžen. Kaj bo dobila za ta denar?«

Helena Burjak iz Kontrolinga v železarni: »Vprašali smo se, ali bi lahko preživeli, če bi dobili ta denar nazaj. Ugotovili smo, da je v železarni prevelik razkorak med inputom in outputom, zato nas ta denar ne bi rešil.«

Ko politiki
ponujajo
velike vizije,
se naj ljudje
odrečejo
drobnim
sanjam

NIKO

Sanacija ima štiri faze

POUDARKI IZ RAZLAGE MIRANA KOSA

»15. 3. 1991 so vodilni slovenskih železarn v Ljubljani podpisali pogodbo o prenosu družbenega kapitala na republiko. V železarni smo se za to potezo odločili, ker smo dojeli, da se sami nismo sposobni rešiti oz. ne sprejemati ukrepov, da bi podjetje sanirali sami. V proces poddržavljanja so nas vključili decembra 1990, še prej je vlada začela enotno urejati slovensko metalurgijo že v 2. polovici lanskega leta. Pri delu je izhajala iz dveh predpostavk: slovenska metalurgija je strateškega pomena in je v krizi. Izbirala je med tremi rešitvami: železarne prepuštili same sebi, po principu selektivne sanacije podpreti le najboljše, ali pa železarne sanirati s pomočjo denacionalizacije.

Odločili so se za tretjo varianto, saj je podobna metoda pred leti že ozdravila evropsko metalurgijo. Takšen pristop mora zadostiti trem pogojem: sistem upravljanja je hierarhičen, oblika je holding, organ odločanja je upravni odbor. Vse slovenske železarne so se poddržavile prostovoljno.

Sanacija slovenske metalurgije po-

teka v štirih fazah: lastninska preobrazba je že narejena, sledijo pa kratkoročna finančna konsolidacija, strukturalna sanacija in privatizacija oz. denacionalizacija.

Finančna konsolidacija naj bi bila končana aprila in bi jo vodila vlada sama (pogajanja z upniki, poskusi reprogramiranja dolgov in sprememb teh dolgov v vložek, dogovarjanje za bančne garancije in sveži kapital). Za strukturalno sanacijo je vlada najela svetovalno firmo Mc Kinsey, ki naj bi pripravila strokovne predloge. Maja bosta na vrsti štorska in ravenska železarna, na Jesenicah pa so strukturalno sanacijo že opravili (izločili nedonosne programe). Vzporedno naj bi potekala marketinška ofenziva, v letu, dveh naj bi profitabilne dele sprivatizirali.

V Železarni Ravne še nismo začeli ugotavljati tehnoloških viškov, ker nimamo temeljnih izhodišč za to; ne vemo, katere programe bomo ukiniteli. Vlada predvideva, da bo socialni program sofinancirala. Vse aktivnosti naj bi bile končane do srede junija.

»PRI LEČNIKU«

Ko vstopi tujec na ravenski »mestni« trg, se mu pogled vsakakor ustavi na urejeni in častljivi stavbi. Končno njegovo radovedno oko razbere tudi napise na izveskih ali oknih: bistro, delikatesa, biljardnica. Ko stopi naprej, opazi še prijeten vrt. Staroselci in priseljenci seveda poznajo stavbo, njeno notranjščino in tudi ljudi.

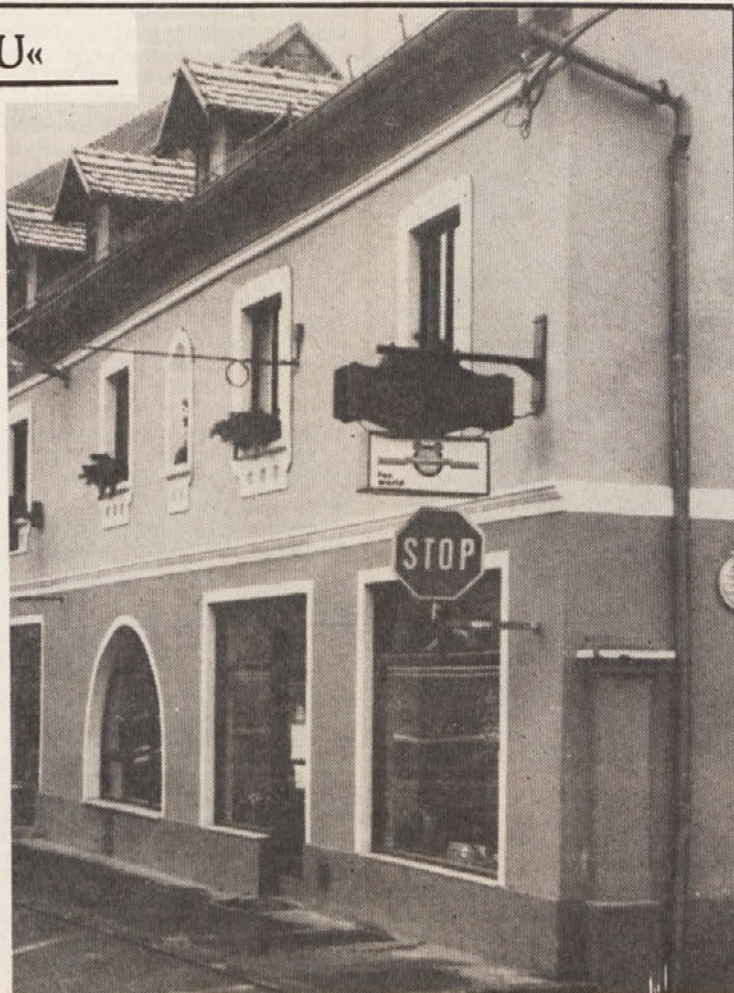
Tudi tisti, ki so že pozabili na tradicionalne praznike, ali pa se jih slučajno niso spomnili, so vedno pravočasno opozorjeni na njih – točno vemo, kdaj se bliža Božič, Advent ali Velika noč. In tudi zato radi vstopamo v to hišo, med te prijazne in delovne ljudi. Popijemo kavo ali kaj drugega in morda najdemo tudi čas zase, da preberemo časopis, se pogovorimo s prijatelji in znanci.

Včasih srečamo kakšnega človeka od drugod in nekako smo ponosni, da kraj premore takšen lokal. Delikatesa je tako urejena in založena z dobrotami, da bi bila v hvalo vsakemu zahodnemu mestu.

Biljardnica nas razvedri po večerih. In kot sem nekje prebral, je Evropa v naših glavah, ali pa je ni. Pravzaprav vidim tudi v tem delu Raven – vsaj pri Lečniku, delček Evrope.

Jutranjo kavo rad popijem ravno v tej »naši« hiši.

B. Kumprej

Delitev prvega mesta

Konec minulega tedna se je v biljardnici Lečnik na Ravnah zbrala kar lepa družčina, ki jih tako ali drugače povezujejo mediji. Zaradi poznanstva Prepihovich ljudi so na Ravne prišli tudi Vlado Kreslin, prva liga slovenske glasbene scene, Nino di Kongo, mariborski bobnar, član skupine Lačni Franz, koroški štajerc Milan Pečovnik Pidži ter novinarji in uredniki Katedre, Mladine in Prepiha. Poleg omenjenih medijev je v družabnem boju v treh disciplinah (biljard, pikado in flipper) nastopila še ekipa organizatorjev prireditve Za mlin na Muri, ki je bila isti dan na Prevaljah.

Rezultat je bil ugoden za vse štiri ekipe, ki so si prijateljsko razdelile mesta od 1. do 4. In še »postave« – za Mladino so nastopili: Mitja Majcen, Luka Predovnik, Vlado Kreslin in Marjan Horvat, za Mlin: Vlado Paveo, Milan Kamnik, Dušan Matjašič in Pidži, za Katedro: Darinko Kores-Jacks, Nino Murekšič di Kongo, Sašo Dravinec in Danilo Vezjak. Ekipa Prepiha je bila okrepljena še z gostitelji – poleg glavnega in odgovornega urednika Vojka Močnika in sodelavca Mira Petka sta nastopila še Heda in Tomo Lečnik. Sklenjeni so bili tudi dogovori za prihodnja srečanja.

Ne joči Peter – le!
NIKO

USTANOVITEV NOVEGA DRUŠTVA

Rejništvo, rejnica, rejenec so pojmi, ki jih v Sloveniji že dobro poznamo. Ze desetletja obstaja ta

oblika skrbi za otroke, ki iz različnih razlogov ne morejo živeti v svojih družinah.

Potrdilo se je v praksi, da je ta oblika varstva dobra, za nekatere otroke celo edina primerna. Ker je torej rejništvo potrebno, ga moramo razvijati in mu nameniti več pozornosti kot doslej. Ustanovitev društva rejnic in rejnikov prav gotovo predstavlja pomemben korak k udejanjanju tega cilja.

Tudi delavci Centra za socialno delo na Ravnah so si že vrsto let prizadevali, da bi rejništvo napredovalo, zato so uvajali nove metode dela z rejniki. Rejniki so z razumevanjem sprejemali pobude in so s svojim prispevkom prizadevanja obogatili. Tako so danes enakovredni partnerji, ko se dogovarjajo o tem, kako voditi rejenca na poti odrasčanja v samostojno življenje, in kar je še vrednejše, rejnice in rejniki opozarjajo na probleme, s katerimi se srečujejo. Pripravljeni so veliko osebnega truda vložiti v razreševanje le-teh ter prenašati svoja spoznanja in izkušnje drugim. Vse bolj se zavedajo tudi svojega statusa in odgovornosti, ki so jo prevzeli.

Od tod zamisel o ustanovitvi Društva. Iniciativni odbor je pripravil vse za ustanovitev društva.

V soboto, 6. aprila, so na Ravnah tako imeli ustanovni občni zbor Društva in se dogovorili, kakšne so njegove naloge, sprejeli program dela, finančni načrt in izvolili vodstvo društva. Predsednik Izvršnega odbora je Metod Konečnik. Prepih želi društvu mnogo uspehov pri njegovem delu!

-bm

SLOVENJGRAŠKI PRORAČUN V GLOBALU — BREZ SPREMEMB

Nekaj več denarja bo namenjenega za enkratne socialne pomoči.

Novinarji, ki spremljajo vse štiri Koroške občine, ugotavljajo, da je imela slovenjgraška vlada nedvomno najboljše pripravljene proračun, vendar je samo v tej občini proračun »padel«. Morda prav na račun natančne priprave predloga, kjer so bile vse postavke finančno ovrednotene. V Dravogradu npr. občinska vlada teh problemov ni imela in je svojim odbornikom predložila od izhodišč že kar predlog, torej brez vmesnega osnutka.

Na tem mestu se tudi postavlja vprašanje, kaj osnutek sploh je. Najbrž naj bi bil tista faza, ko odborniki dajejo pripombe, spreminjajo in dopolnjujejo predlagano gradivo, faza predloga pa naj bi omogočala samo še amandmaje in ne razprave, ki sodijo v prejšnjo fazo. Kakorkoli že, slovenjgraška vlada je pripravila popravke predloga proračuna, ki ga bodo odborniki spet vzeli v roke 16. tega meseca.

V globalu ostaja proračun enak in

skupni prihodki znašajo **186.190.301,50 dinarjev**. Nov predlog že predvideva ukinitve dvajset odstotnega davka na izplačane osebne dohodke, razliko (okoli 600 tisočakov) pa bo občinski proračun dobil z izravnavo. Višina odhodkov se ne spreminja: pri dopoljenem proračunu je **več sredstev planiranih za socialno skrbstvo** (194.879 več kot v prejšnjem predlogu), **investicije v družbenih dejavnostih pa bi na ta račun priškrnili za 140 tisočakov, otroškemu varstvu bi odvzeli 18.879 din in ljudski obrambi 36 tisočakov**.

Prav socialni program je tisti, na katerem je »padel« proračun na zadnjem zasedanju občinske skupščine. Odborniki namreč menijo, da vse večja armada nezaposlenih (zdaj jih je v občini okoli 400, do konca leta pa nekateri predvidevajo novih tisoč brezposelnih občanov) terja **več sredstev za socialne**

pomoči. Vendar občinska vlada dodaja, da je socialno skrbstvo v celoti financirano iz republiškega proračuna, v občini pa program le izvajajo. Enako velja tudi za socialni program za tiste, ki so ostali brez dela, za njih naj bi poskrbel zavod za zaposlovanje. V občinskem proračunu je denar odmerjen le za enkratne pomoči.

Novost bo tudi pri sredstvih, ki jih proračun namenja za **delovanje Uprave inšpekcijskih služb**, kjer so predvidena dodatna sredstva v znesku 50 tisoč in za novega urbanističnega inšpektorja. **Za najemnino stavbe postaje milice je**

predvidenih v splošni porabi 60 tisoč din, zaradi teh potreb pa se vsi ostali odhodki za splošne potrebe sorazmerno zmanjšujejo — za 0,362 odstotka glede na predlog.

Za socialno skrbstvo se torej sredstva povečujejo od prejšnjih 80 tisoč na 250 tisočakov, s čemer bi ob sedanjih višini enkratne mesečne pomoči, ki znaša 2.600 din, zagotavljali 90 tovrstnih pomoči na leto. Za 25 tisoč din bodo višja tudi sredstva, namenjena pogrebni stroškom, SLO pa so na račun obnove mlinov in malih hidroelektrarn priškrnili za 36.000 din.

-pet

Nekaterih ne moti, da oblast jemlje akreditivne novinarjem, temveč da nam jemlje kredite.

NIKO

OTOČEC — TOKRAT DRUGAČE

Čeprav Otočec mnogi povezujejo le s političnimi srečanji, pa je bilo tokrat stičišče srečanja sodelavcev lokalnih in regionalnih radijskih postaj Slovenije z vodstvom RTV Slovenije, z ministrom za informiranje Stanetom Staničem in za dobri dve uri s predsednikom Milanom Kučanom. Srečanja smo se udeležili tudi sodelavci Koroškega radia.

Pravzaprav nas je generalni direktor RTV Slovenija dr. Janez Jerovšek nekoliko užalil, ko je govoril o premajhni profesionalnosti novinarstva na lokalnih radijskih postajah, s čimer se nisimo povsem strinjali. Gotovo pa je res, da morajo informacije na lokalnih radijskih postajah prihajati iz okolja, kjer delujejo, ne smejo pa biti »sprovincializirane«, kar pomeni, da vendarle morajo dvigovati okus populaciji, ki radio posluša.

France Vurnik, direktor Radia Slovenija, je spregovoril o večjem programskem sodelovanju osrednje radijske hiše z lokalnim, a se je tudi njegovo razmišljanje končalo kot izziv v smislu nacionalnega programa, katerega pokriva Radio Slovenija na treh svojih programih. Lokalci smo se zavzeli za del radijske naročnine, ki naj bi pripadala tudi lokalnim postajam oziroma, da bi poslušalci po lastni presoji plačevali tisti radijski program, ki ga največ poslušajo.

Minister za informiranje Stane Stanič in svetovalec Primož Žagar sta predstavila osnutek ureditve zakona o informiranju, h kateremu je veliko prispevalo tudi Društvo novinarjev Slovenije. Predvsem gre za načela medijskega pluralizma in svobodo tiska, gre pa še za prizadevanja, da bomo z zakonom naredili korak naprej tudi za tiste medije, za katere še ni rešeno vprašanje lastninjenja.

Na Otočcu smo bili lokalci prvi, ki smo slišali osnutek zakona o radiodifuziji, ki ga je predstavil svetovalec republiškega sekretarja za informiranje in bo enakovredno obravnaval tako RTV Slovenija kot lokalne, neodvisne in samostojne radijske in televizijske

postaje v Sloveniji. Do sprejema tega zakona, ki bo prvi te vrste v Sloveniji, še vedno velja moratorij za nove frekvenčne obsege. Frekvence se bodo potem najemale za dobo pet let, najemnik pa bo zanj tudi plačal. V osnutku predvidevajo tudi ustanovitve posebnega sklada, v katerega bi plačevali najemniki frekvenc za posodabljanje in vzdrževanje radiodifuznega sistema. S tem denarjem bo razpolagala posebna komisija, ustanovljena pri Skupščini Republike Slovenije.

Iz osnutka smo razbrali predvsem dve pozitivni točki v primerjavi z obstoječim stanjem: izenačeno in enakovredno bomo obravnavali tako lokalni, regionalni kot slovenski radio; v prihodnje naj bi bili oddajniki in zveze, ki so v sestavi RTV Slovenija, samostojno javno podjetje, neodvisni od vplivov Televizije in Radia Slovenije.

V petek, 29. marca, je novinarje na Otočcu obiskal tudi predsednik Milan Kučan, ki je odgovarjal na vprašanja v zvezi s sestankom predsednikov v Splitu.

Združenje radijskih postaj Slovenije ima v slovenskem prostoru gotovo pozitivno vlogo, kajti gre za enotna prizadevanja in vpliv v dosedanja sistem informiranja. Enoletno delovanje združenja lokalnih radijskih postaj Slovenije pa je že rodilo sadove. Gre za skupne akcije, kot so Marketing klub — sejem medijev na Gospodarskem razstavišču in Prvi festival slovenskih radijskih postaj, ki je bil oktobra v Trbovljah. Naslednji bo letos jesni v Murski Soboti.

Irena Fasvald

IMENITEN KIRURG Dr. NADO VODOPIJA

Osebni
uspeh in
uspeh
bolnice

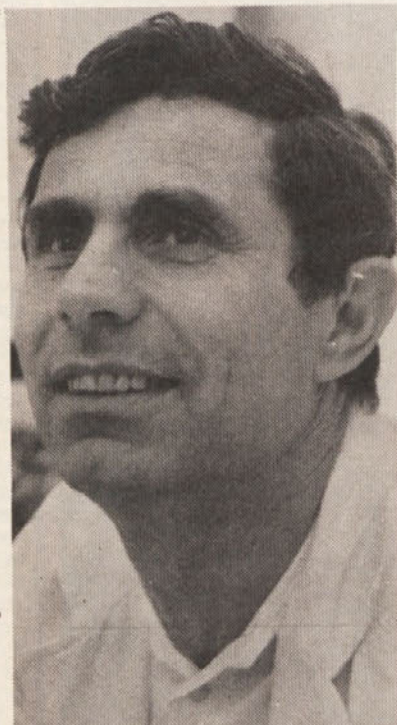

FOTO: BORIS VUGRINEC-VEČER

Televizija Slovenija je nedavno predvajala v okviru svoje oddaje »Po sledih napredka« oddajo o operaciji žolča v slovenjgraški bolnišnici. V okviru te oddaje so predstavili novost, ki jo uvaja dr. Nado Vodopija. V tujini to imenujejo lepotna kirurgija, v Jugoslaviji pa je novost. Dr. Nado Vodopija, specialist kirurgije in urologije, bo s tem dosežkom gotovo spet prispeval k slovesu bolnišnice na robu dežele.

OBČINSKO TEKMOVANJE

V soboto, 6. aprila, je bila v Slovenj Gradcu izbira občinska revija odraslih pevskih zborov. Med 12. nastopajočimi zbori je ocenjevalka, prof. Žvarova iz Celja, določila tri, ki se bodo udeležili medobčinskega

S TOVORNJAKOM
V OBCESTNI JAREK

V ponedeljek, 1. aprila, je v Šmartnem pri Slovenj Gradcu prišlo do prometne nesreče, pri kateri se je tovornjak, naložen s cementom, prevrnil po nasipu v obcestni jarek.

Voznik osebnega avtomobila MB 347-394 I.L. iz Mislinje je vozil osebni avtomobil proti Slovenj Gradcu. Ko je pripeljal v naselje Šmartno, je pri Avtobusni postaji Zlatoper hotel zaviti v levo. Tedaj je z njim z neprimerno hitrostjo pripeljal voznik tovornega avtomobila LJ 566-921 F.Z. iz Zagorja ob Savi, ki je bil naložen z cementom. Z namenom, da bi voznik tovornjaka preprečil trčenje, je zavil v desno, pri tem pa se je prevrnil v obcestni jarek. Pri nesreči je nastalo za 20.000 din škode.

Le dobrih deset minut za to ne-

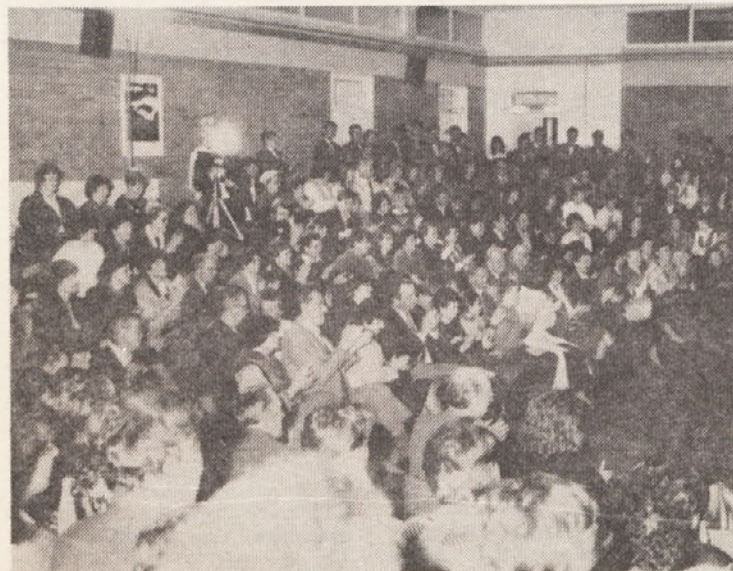
srečo pa je na tem mestu prišlo še do treh prometnih nesreč. Voznik osebnega avtomobila CE 155-603 T.A. iz Velenja je iz slovenjgraške smeri vozil proti Mislinji. Zaradi prometne nesreče v Šmartnem je voznik T.A. s svojim vozilom ustavil za stoječo kolono avtomobilov, ki so stali na kraju nesreče. V tistem trenutku je za njim pripeljal osebni avtomobil avstrijski državljan A.K. iz Villacha. Zaradi neprimerne hitrosti ni mogel ustaviti svojega vozila in se je zaletel v avto pred seboj. Zaradi prekratke varnostne razdalje se je zaletel še voznik V.P. iz Mislinjske Dobrave v osebni avtomobil avstrijskega državljana. Pri vseh teh nesrečah je nastalo za 15.000 din škode.

(1)

Tako se je prevrnil tovornjak s cementom.

Foto: J. Sušec

srečanja, 19. aprila v Dravogradu. To so: Moški pevski zbor Slovenj Gradec, Mešani pevski zbor Kope-Legen in Dekliški pevski zbor Šmartno.

Velika želja po novem igrišču

Janko Zbičajnik, predsednik Nogometnega kluba Partizan v Slovenj Gradcu, že od lanskega leta uspešno vodi klub. Vendar pa ima pri svojem delu tudi težave, o katerih pravi takole: »Največja težava je v tem, da nimamo svojega igrišča. Novo igrišče je še v izgradnji, zgrajeno pa bi moralo biti že do lanske jeseni. Srečujemo se z velikimi finančnimi težavami.

Domače tekme moramo igrati na Prevaljah. Redne treninge imamo na letališču v Turjski vasi, enkrat na teden pa tudi na pomožnem igrišču na Ravnah. Lahko pa se pohvalim, da imamo zelo organizirano delo z pionirji in mladinci. Naša največja želja torej je, da bi končno dobili novo igrišče...«

J. Sušec

NALOŽBA ZA PRIHODNOST

Ljudje se glasno sprašujejo: Od kod Slovenjgradčanom denar, da so lani zgradili prizidek k osnovni šoli v Mislinji, presstavili stadion in pričeli graditi novo osemletko v mestu Slovenj Gradec. Takšna vprašanja seveda padajo od drugod, denimo s Prevalj ali Mute, kjer so domala že pozabili, kdaj so vgradili temeljni kamen.

Gremo lepo po vrsti: vse se začne in konča pri denarju. Prebivalci slovenjgraške občine dobro vedo, kako se temu streže. Tako so v občini zadržali prispevno stopnjo 2,20 % iz BOD za investicije v izobraževanju. Lani se je iz te prispevne stopnje zbralo skoraj 22 milijonov dinarjev. A so za šolstvo prebivalci te občine še v drugo segli v žep: s pomočjo samoprispevka so zbrali še dodatnih 10 milijonov, in če k temu prištejemo še prenos iz leta 1989 (nekaj več kot 1,7 milijona) ter druge prihodke (skorajda 3 milijone), se ustavimo pri številki 36,7 milijonov in nekaj tisočakov.

In kaj je za takšen denar mogoče narediti? Najprej, končati prizidek k osnovni šoli v Mislinji, kjer se od 1. septembra lani učenci veselijo v novih prostorih in ob enozmenskem pouku. V prizidku so dobili sedem novih, sodobno opremljenih učilnic, uredili so avtobusno postajališče in kotlovnico na tekoča goriva.

V Slovenj Gradcu so lani prestavili stadion ob športni dvorani, da bi na njegovem mestu postavili novo osemletko. Ta dela so bila sicer opravljena v manjšem obsegu, kot je bilo načrtovano. Investicija bo morala biti zaključena pred koncem meseca aprila oziroma maja. Gradnja šole poteka po načrtih, lani so za dela porabili nekaj več kot 18 milijonov dinarjev in šola je že pred tem, da bo dobila streho.

Na področju investicij v izobraževanju je bilo lani v občini opravljenih še nekaj manjših naložb. V starem delu OŠ Šmartno so popravili ploščo, pripravljajo se tudi za adaptacijo fasade. Lani so sklenili pogodbo o izgradnji igrišča pri šoli v Završah itd. itd.

In še »investicija«, ki je ne gre izpustiti in pozabiti: avgusta lani je prenehala z delom delavska univerza, izobraževanje odraslih pa je prevzela srednja šola v Slovenj Gradcu.

(peč)

Tudi komunalna se bo morala reorganizirati

S SEJE IZVRŠNEGA

SVETA RADLJE

Na zadnji seji Izvršnega sveta skupščine občine Radlje so kar dovolj kritično ocenili doseganje delo Komunalnega podjetja, ki je preteklo leto zaključilo brez izgub, toda brez kakršnihkoli sprememb – na boljše, seveda.

Zato so člani izvršnega sveta Radlje sicer **potrdili zaključni račun komunalnega podjetja, niso pa se strinjali s predlaganim 30 % povišanjem cen vode in drugih komunalnih storitev.** Minister za komunalo, gospod Maks Sušek, se je že skoraj moljevsko »zaril« v komunalno poslovanje in ovrednotil stroške podjetja s požrešnimi inflacijskimi trendi. Zagovarjal je predlagani odstotek višjih cen, kajti: »Nemara ne želi nihče od nas, da po nekaj letih ostanemo brez vode, vodovodni sistemi pa so stari in dotrajani!«

Zahteval je projektni pristop k tej potrebni nalogi, seveda s posledico nove organiziranosti komunale.

»**Do finančnih virov za vse te spremembe na boljše moramo na vsak način priti! Pred nami je težka naloga in smo povsem brez garancije, da bi se kaj izboljšalo,**« je poudaril Maks Sušek.

Izvršni svet je bil odločno proti odstotku višjih cen (30 %), kajti v samem sistemu poslovanja komunalnega podjetja ne bo bistvenih sprememb. Sprejeli so sklep, da bodo cene komunalnih storitev v

občini Radlje odslej višje le **za 20 %**, ob tem pa mora komunalna služba najkasneje v štirinajstih dneh opraviti analizo možnih sprememb komunale, v smislu racionalnejšega gospodarjenja. Komunalno podjetje ima velike možnosti za reorganizacijo, so menili v izvršnem svetu, v smislu boljše in večje učinkovitosti pa bodo pripravili tudi predlog racionalizacije.

Na seji izvršnega sveta so potrdili tudi **bilanco stanarin za preteklo leto in sprejeli sklep za povišanje stanarin za 15 %.**

Pri razpravi o višjih cenah komunalnih storitev so na izvršnem svetu upoštevali tudi predlog Kmečke zveze – Ljudske stranke Radlje za izenačitev cene vode za kmetijstvo in gospodarstvo. Glede na obstoječe vodovode bodo odslej tudi dajali nova soglasja, v kolikor pa gre za širitve vodne mreže, bo moral stroške plačati lastnik sam.

Zanimivo je, da že po drugi obravnavi niso dali soglasja za imenovanje **urbanističnega inšpektorja**, češ da kandidatka nima ustrezne izobrazbe. Kot vemo, na Korškem urbanističnega inšpektorja še vedno nimamo, delo pa zahteva ne samo popolno strokovnost – za tovrstne naloge je potrebno še vse kaj več, tudi jekleni živci in razum.

-IF

poslena dva delavca. Kaj ste naredili za izboljšanje?

Markač: »Seveda je kvaliteta med poslovnimi enotami neprimerljiva, o tem smo razmišljali. Da zmanjšamo stroške poslovanja, smo tudi delovni čas prilagodili potrebam na Muti in v Vuzenici. Že res, da morajo delavci mnogokrat sami kaj postoriti, toda ne moremo dodatno zaposlovati, če nimamo profita. Pretekli teden smo pripravili program sanacije oziroma popestritve ponudbe v teh lokalih. Glede na obstoječe kapacitete, tudi kuhinj, ki jih moramo maksimalno izrabiti, bomo znova uvedli ponudbo, ki se je v preteklosti dobro obnesla. Najprej moramo sanirati vrt pri Lipi na Muti, prav tako v Vuzenici, nato zaposliti še tri delavce, predvsem pa kuharja v vsako kuhinjo.«

To se lepo sliši. Kako vam bo to uspelo?

»Saj – če je že malce strahu, kako nam bo uspelo, pa me bolj skrbi to, kako bomo uspeli načrtovano spremembo obdržati. Vse skupaj si zamišljamo tako, da bomo pripravljali različne prireditve in goste vabili na ples z različnimi ponudbami kuhinje. Šlo bo za tedne rib, domačih jedi itd... Upamo, da bomo štartali že to poletje.«

Kako je s sindikatom. Očitajo vam tudi prenizke osebne dohodke? Ali plačujete tudi nadure in dodatke za nedelje in praznike?

»Imamo svoj izvršni odbor sindikata, delavci imajo vse možnosti za delovanje sindikata. Vse pa kaže, da sami nimajo interesa. Če so seveda zadeve za sindikat, jih sproti rešujemo. Imamo pa sestanke po poslovnih enotah vsaj enkrat na mesec, tudi če ni problemov.

Položaj gostinstva pa ni enostaven, obremenitve so prehude. S 1. februarjem se je davek na pijače močno povečal in dokler bo tako, denarja iz tekočega poslovanja ne bo, tudi za obnove gostišč ne. Povprečni OD se pri nas giblje od 4000 din do 5000 dinarjev. Plani so na-

slednji: vsak delavec mora na uro doseči enako prometa na vseh poslovnih enotah.

Kako, ko pa niso enaki pogojji?

»Ponekod res ne. Imamo stimulacije. Ta je v razmerju 2:1, kar pomeni, da 2 % preseženega plana ali nedoseženega plana predstavlja 1 % pozitivne ali 1 % negativne stimulacije iz naslova produktivnosti. So pa že tendence za razmerje 1:1. Rizik moramo sprejeti, to je pozitivno. Imamo novo stimulacijo še na kuharske storitve, in delež glede na realizacijo v mesecu je v razmerju 2:1. Redno ocenjujemo tudi kvaliteto dela storitev, stimulacijo pa imamo še iz izobrazbe in iz naslova višjih prodajnih cen. To pa omejuje tudi prekoračitev omejene mase za OD.«

Zakaj ste uvedli ukrep, da se mora vsakdo pred nastopom bolniške javiti 24 ur prej? To je včasih nemogoče.

»Ukrep izhaja iz negativnih izkušenj. Pogosto se je zgodilo, da denimo kuharice ni bilo v službo, potrebno bi bilo skuhati malice, pa nikogar ni bilo, nihče ni sporočil, da je v bolniški. S tem smo poskušali prenesti odgovornost na delavce same. Pravočasnost je pomembna, ne bomo menda zato zapirali lokalov. Je pa že razveseljiv rezultat, odslej se je vsak pravočasno javil in nihče ni bil bolan na delovnem mestu.«

Če se nekateri še tako razburjajo zaradi enakovrednih planov, smo žal izvedeli, da so jih sami soglasno sprejeli brez pripomb, da pa bo za boljše odnose razen enomesečnih sestankov potrebno narediti še vse kaj več, je naša sodba. O racionalizaciji nisem slišala ničesar in če smem, se mi zdi, da bi tudi v upravi lahko koga pogrešali, morda pa bi z dvema kuharjema več že lahko uspešno poslovali na Muti in v Vuzenici že kar lep čas.

I. Fasvald

PO SLEDI

NEZADOVOLJSTVA

Se bodo odnosi med sodelavci in direktorjem KZ Drava »Gostinstvo Podvelka« izboljšali – kako v prihodnje?

Kar nekaj gneva in nezadovoljstva se je nabralo med gostilničarji Gostinstva Podvelka, predvsem na račun direktorja Mirka Markača, ki je po mnenju nekaterih nedostopen, nekorekten in kroji zakone po svojih merilih. Delavci med sabo niso enotni in pogosto je med njimi napetost v obliki strahu. In ker nekateri pogrešajo delavnost sindikata podjetja in ker vsaj dva lokala (Pri lipi na Muti in Ob potoku v Vuzenici) kar vidno propadata, smo se odpravili po sledi teh vprašanj prav k direktorju Gostinstva Podvelka, Mirku Markaču.

M. Markač: »Da odnosi med nami niso najboljši, je res, gre za pretežno ženski kolektiv, in ker se redkokdaj lahko dobimo vsi skupaj (mnoge pač zavezuje delovni čas), si ne utegnemo povedati vsega, kar nas teži. Toda – moram reči, da so bili odnosi pred leti, ko je bil na mojem položaju bivši direktor, še slabši; nihče ni smel povedati svojega mnenja. Meni se zdi poziti-

avno, da nam je uspelo uvesti sestanke med posameznimi poslovnimi enotami. Odnosi med nami pa so še vedno slabi, kajti vsi nočejo vsega povedati. Zdaj smo prišli vsaj tako daleč, da smo rešili osnovne probleme. V naših lokalih v Ožbaltu, Vasi, Breznu in v Radljah še nekako gre, dobro poslušamo, še zlasti smo s kuhinjskimi kapacitetami izboljšali ponudbo v Ožbaltu in na Vasi. Je pa res, da imamo na Muti in v Vuzenici tudi kuhinje in nobenih kuharskih uslug. Seveda prepuščamo ideje in iznajdljivost delavcem samim, od njih zahtevamo sodelovanje, toda samo ena delavka med gostinci ima res primerno stopnjo izobrazbe. Ker smo uredili gostišče v Ožbaltu, smo se tudi zadolžili in tudi to breme nas še spremlja.«

Ravno zato vam morda očitajo prevelike razlike med lokali, nekam vlagate, zaposlujete kadre, lokala na Muti in v Vuzenici pa propadata? V vsaki enoti sta za-

DEDIŠČINA NA KUPU

Toliko naše nedavne preteklosti, prave zgodovine na enem mestu! Severni sosedje bi to znali izkoristiti kot sijajno turistično vabo.

Fotografija je nastala te dni v

vasi Vič pri Dravogradu. Upajmo ne bo končal v kakšnem jarku ali v ognju!

K. Valtl

PODOBA MLADE UMETNICE

Mateja KREMLJAK iz Radelj – dobitnica 1. nagrade v tretji kategoriji flavtistov.

Prikupno šestnajstletno dekle, ki vseskozi ujema ritem in temo pogo- vora, je bila moja prijetna sogovornica, kmalu po dnevu njene osebne, največje zmage doslej.

Mateja je učenka Srednje glasbene in baletne šole Maribor in nam domačinom že znana mlada ustvarjalka. Kaj se skriva za njeno podobo?

Venomer, ko hoče kdo pohvaliti njeno ustvarjanje, zna Mateja malce rdečih lic reči: »Daj no daj, saj ni bilo tako dobro, lahko bi...«

Vrhnika je bila od 13. do 17. marca gostiteljica 240 mladih tekmovalcev iz 39 glasbenih šol. Matejina konkurenca je bila enajst nastopajočih v njeni kategoriji. Obvezna skladba, ki so jo igrali, je bila zaradi komperativne ocenitve štiri- članske komisije delo **Fajgina: Rondino**. Mateja je po lastnem izboru zaigrala še delo mariborskega umetnika **M. Reichenberga: Frrrr...**

Ocenjevalci in prisotni so bili zelo navdušeni zaradi posebne tehnike izvajanja tega dela in seveda zaradi izvajalke same. Mateja je pripomnila, da je bila njena trema zelo velika in da je bila muzikalčnost samega dela tista, ki ji je prinesla 91 točk od maksimalnih 100 in s tem 1 nagrado v 3. kategoriji.

Vsem prvonagrajencem je bila to vstopnica za **zvezno tekmovanje**,

ki bo od 18. do 21. aprila v Hercegnovem. Matejo bodo zopet spremljale profesorica **N. Tomkovič** (ki jo spremlja tudi na klavirju), mentorica p. **Marjeta Urbanc**, ter ravnateljica šole, ki daje ogromno ustvarjalno in materialno podporo takšnim prireditvam, **Majda Jecelj**.

Matejina želja je, da bi se do tedaj znebila treme, skupaj s prof. Tomkovičevio izvedla svoj nastop brezhibno in si s tem zagotovila še boljši zalet v prihodnost glasbene umetnosti.

Mateja igra tudi v dekliškem zabavnem ansamblu, a imajo dekleta žal finančne težave. Oprema je namreč zelo draga, njihovo resnejše delo pa onemogoča tudi časovna razdrobljenost, saj dekleta obiskujejo različne srednje šole. Pravijo, da bi si lahko opomogle do boljše opreme s sponzorstvom, ki pa ga ni tako lahko dobiti v teh finančnih tegobah našega časa.

Se bo našel kdo, ki bi podprl mlade ustvarjalke?

Kaj naj pripomnim, dorečem, česar Mateja sama ni?

...Če bi lahko njene besede uglasbili, bi dobili celotno podobo mlade umetnice, ki je šele na začetku vrhunske poti. Matejina glasba ne dozoreva samo skozi čas, dozoreva tudi skozi njeno visoko stopnjo osebne dozorelosti!

Darja Kniplič

KAJ JE PISALO NA MEJNIKU

Stari mejni kamen, mejnik med deželo Koroško in Štajersko še danes stoji pri nekdanji znani mejni furmanski gostilni pri Murnhofu.

Takoj v povojnem času so hoteli mejnik preprosto razstreliti in za vselej uničiti pomnik nekdanjega časa. Pa so se našli ljudje, ki so se zavzeli še za kamen. Potem so nekega dne prišli ljudje s kladivi in uničili napis.

Zanimivo pa je, da v teh krajih prav nihče ne pomni, kaj je pisalo na kamnu.

-kv

ZELENI VEČER

V kraju Ožbalt ob Dravi, ki se nahaja tako na koncu naše Koroške, ko se svet prevesi v Štajersko, deluje od januarja **Planinsko društvo**, ki vključuje 130 članov. Njihovo delovanje je trenutno res osredotočeno na spoznavanje planinskih kotičkov, vendar ne zanemarjajo tudi drugačnega delovanja v kraju.

Tako so v nedeljo, 17. marca, pripravili z mladimi prireditve z naslovom **»Zeleni večer«**, kjer so skupaj razmišljali; kaj narediti, da bi naša narava ostala vsaj takšna kot je sedaj in kako zainteresirati krajanje, od starih do mladih, da bi več storili za svoj kraj tudi na ekološkem področju. Tako so pripravili v programu najprej lutkovno igrice, ki so jo imenovali kar **»ekološka«**. Pripravili so razgovor mladih o temi onesnaževanja v njihovem kraju, nadalje izbor iz slovenskega pesništva o naravi in njenih neomadeževanih lepotah. Z diapozitivi so prikazali »divja« odlagališča v kraju.

Na prireditve so povabili predsednika Zelenih občine Radlje ob Dravi, g. **dr. Vladimirja Toplerja**, ki je podal nekaj aktualnih problemov, s katerimi se sooča občinska stranka Zelenih. Zaključili so z debato in razgovorom krajanov o konkretnih problemih in ugotovili, da so menda edini kraj v celotni občini ali koroški regiji, ki nima postavljenih kesonov za odvoz raznih odpadkov iz gospodinjstev. Včasih kanta za smeti res več ne zadošča, posebej ob teh spomladanskih čiščenjih.

Mladi so pripravili tudi posebno brošuro **»Zeleni list«**, ki so jo delili obiskovalcem in krajanom. V njej je nekaj koristnih nasvetov za ohranitev čistega okolja.

Kaj bo pokazala prireditve, je v rokah krajanov samih. Mladi pričakujejo veliko in tudi naredili bojo nekaj za svoj lepši kraj, kjer preživljajo svojo mladost. Mislijo, da je potrebno marsikateri kraj »ekološko prepahati«, predvsem pa prebivalce same.

Igor G.

V pohorskem blatu

SAMI ZGRABILI ZA DELO

Na zgornjem območju Janževskega vrha pri Ribnici na Pohorju, skorajda v vrsti, je nanizanih devet kmetij.

To so lepe pohorske kmetije, kmetje pridnih rok pa pretežno gojijo živino in proizvajajo mleko.

Do teh kmetij pa vodi devet kilometrov zadnje čase strahovito blatne ceste Avtomobili so se dobesedno »po trebuhu« vlekli skozi blato.

»Ker smo resnično dobili občutek, da smo zopet od vseh pozabljeni,« pravi **Franc Martini**, smo se dogovorili in se gramoziranja ceste lotili kar sami.

Na delo je prišlo kar 21 ljudi, pripeljali so enajst traktorjev, imajo dva traktorja z ravnalnimi deskami in prenekatero cestno gradbeno po-

djetje bi si mirne vesti lahko ogledalo, kako znajo poprijeti za delo.

Njihov domačin **Stojan Podlesnik** jim je zastoj odstopil uporaben material za gramoziranje. Vozi- jo, s kladivi razbijajo pregrebo kamenje in za njimi ostaja kar lepo urejena cesta. Računajo, da bodo vso delo opravili v štirih do petih dneh. Vse sami, vse na svoj račun.

Za to cesto že tako zadnja štiri leta ni nihče posebej skrbel, sicer tudi ne bi bila takšna, kot je bila po letošnji odjugi.

Kmetje se bodo že v soboto, 13. aprila, v Radljah na občnem zboru svoje Slovenske kmečke zveze pogovarjali tudi o bodočem financiranju vzdrževanja cest.

kv

RAZSTAVA

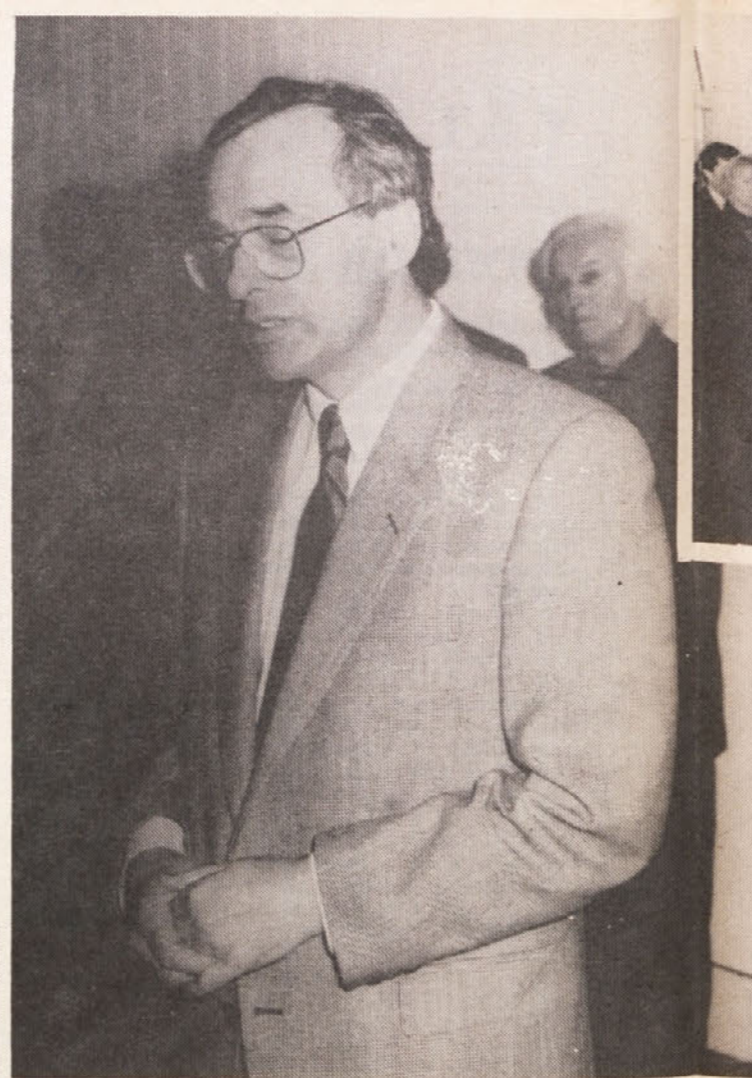

FOTO: STANKO HOVNIK

V SLOVENJ GRADCU

OSSIP ZADKINE

Piše: Tone Novak

Kako zbuditi kralja Matjaža

»Kadar bode kralj Matjaž vstal, tedaj bode lahko kmetič dobro kmetoval«, pravi ljudsko izročilo. V zadnjem stoletju se je kar trikrat vzdalo, da se zakleti ljudski rešitelj prebujajo. Prvič, ko so v polja zaorali stroji namesto volov, drugič, ko je kmetija povečala pridelek in postavila motiko v pozabljeni kot in tretjič z mnogo obetajočimi melioracijskimi in komasacijskimi posegi. Kralj Matjaž pa nič! Še pretegnil se ni v gori, kakor bi ga trije blagoslovi kmetu ničemur ne zavezovali, in kmet še naprej toži, da slabo živi.

Plodna tla sestojijo iz anorganskih in organskih snovi ter živih bitij. Med anorganskimi snovmi navadno prevladujejo minerali glin, medtem ko so za rastline najpomembnejše nekatere soli. Vodo in zrak potrebujejo vsa živa bitja prsti. Med njimi so najpomembnejše bakterije in glivice, ki jih je največ, od živali pa gliste, deževniki, pršice in skupina drobnih žuželk, skakači. S svojo aktivnostjo živa bitja zemljo venomer rahljajo in mešajo. Ostanki odmrlih rastlin in živali predelujejo v komplicirane organske molekule s skupnim nazivom humus. Prst je tako bogatejša s hranilnimi snovmi in razen tega rahlejša, zračnejša in vpija več vode, ter je zato plodnejša.

Sodobno kmetijstvo je preveč razvijen otrok človeške sebičnosti, da bi ga bilo mogoče brez zadržkov poveličevati. Obdelo-

valni stroj res lajša delo človeku, a istočasno tlači zemljo. Mnoge kemikalije so prej orodje človeške tiranije nad tujimi življenji po lastni meri in okusu kakor pretehtana pomoč svojim varovancem. Melioracije in komasacije velikopotezno uniformirajo pokrajino v uslužnostne površine človeški nenasitnosti. Prekletstvo preteklosti je izročilo o človeškem trpljenju, prekletstvo prihodnosti stalna nevarnost enopomenskega razumevanja vrednot civilizacijskih pridobitev in njihovega ozkega privzemanja.

Nekaj se je vendarle premaknilo tudi v zavesti. Ovedli smo se, da bo resnično treba prilagoditi stroj in kemikalijo plodni prsti, in ne obratno. Domala malikovalsko privrženost peščici izbranih prehranjenih rastlinskih in živalskih vrst dopolnjujejo vedno številnejši vrtovi z raznovrstnimi vrtninami. Podobe novih njiv in travnikov nastajajo bolj in bolj na podlagi ugotavljanja harmoničnega ravnotežja z drugimi pokrajinskimi ekosistemi.

Naš narobesvet kralja Matjaža očitno ne gane. Gotovo lahko počaka na sedmi, deveti, trinajsti (!?) nevemkateri blagoslov kmetovalcu. Če se bo ta medtem odločil, da bo začel v prvi vrsti ponovno obzirno skrbeti za svoje občutljivo bogastvo, plodno prst, se bo speči junak nedvomno prej predramil.

Piše: Srečko Mlačnik

Razmišljanje o jutri

Občutek imam, da živimo v časih, ko večina počne le tisto, kar mora in ne tega, kar zmore. Mimogrede: se vam ne zdi, da gre za ironijo slovenstva (kaj je že rekel Tugomer?) in to v času, ko se Slovenci osamosvajamo ali bolje, ko nas razdružujejo od bizantinskega despotstva in nas približujejo tisti Evropi, katere mentaliteto bi skoraj lahko opredelili s tem, da se ni zmožna izražati zunaj religioznih referenc. Ali če parafraziramo Le Goffa, gre zgolj za zamenjavo: vazalstvo za vero.

Zakaj se mi zdi, da delamo le toliko, kolikor moramo? Zato, ker tisti, ki dela le toliko, kot mu rečejo, pravzaprav živi samo za danes, jutri mu ni mar. Resnica je, da so časi težki, vendar razmišljanje na način »za nami potop«, nas vodi prav tja.

Letošnji razpis kadrovskih štipendij (za višje in visoke šole je razpisanih petnajst štipendij!) je dokaz, da res razmišljamo samo o danes. Ko se bo danes prevesil v jutri – neverjetno, kako hitro bo do tega prišlo – ko bo prišlo do ponovnega vzpona gospodarstva, bo Koroška spet zamujala. Strokovnjakov, ki bi lahko razvoj pospešili, namreč ne bo, šli bodo v Ljubljano ali Maribor, šolanje bo omogočeno tistim, ki bodo imeli denar. In spet bo ogenj v strehi, ko bodo pričeli štipendira-

ti tuji (ampak tokrat tiste najboljše, najposobnejše).

S takšnim načinom razmišljanja – če ni denarja za plače, ga tudi za štipendije ne bo (čeprav živimo takorekoč na kmetih, smo očitno pozabili, da se seme nikoli ne poje!) – bomo kmalu postali privlačni za tuja vlaganja, seveda za tako industrijo, ki potrebuje zgolj nekvalificirane delavce. »Lohnarbeit« in dodelave bosta postali naš skrajni domet.

Vendar pa niso samo štipendije tiste, ki dajejo slutiti, da o jutri nerazmišljamo preveč. Ali Korošci poznamo vse svoje doktorje in magistre znanosti? Ali Korošci poznamo vse svoje strokovnjake, raztresene po Evropi? Kolikokrat smo jih povprašali za nasvet?

Sicer pa povedano ni kakšna koroška posebnost. Tudi drugod po Sloveniji je podobno. Polna usta imamo razvoja in programov in novih tehnologij in prestrukturiranja in novih vlaganj in know-howa in... na drugi strani pa ukinjamo šole, zvišujemo normative, ne dovoljujemo posodabljanja univerze, uvajamo sobotni pouk itd.

Pokojni državni predsednik je večkrat dejal: »Kdor ima takšno mladino, se mu ni treba bati prihodnosti«. Ta mladina je sedaj odrasla, nekateri so celo na oblasti; in ta »mladina« je dokaz več, da je bil predsednik zmotljiv!

Piše: Janez Praper

Položaj malega gospodarstva

Socialistični gospodarski model ni naklonjen malemu gospodarstvu, še zlasti ne, če gre za podjetja ali obrate v privatni lastnici. Nova oblast je po vojni izvedla niz akcij, ki naj bi na področju gospodarskih dejavnosti odpravile privatno lastnino. Izvedena je bila konfiskacija, kar pomeni, da je kompletno premoženje okupatorja ali njegovih pomagačev prišlo v državno last, sledila

je nacionalizacija podjetij državnega pomena, nato agrarna reforma, pa še ena nacionalizacija.

V državnem letnem planu in petletkah je bil prostor le za velika podjetja v državni in pozneje v družbeni lasti. Pristop do investicijskih fondov, do kreditov in do nove opreme in tehnologije je bil privilegij velikih podjetij. Dejavnost uvoza in izvoza, zavarovalniški in bančni posli

so bili lastnikom privatnih proizvodnih sredstev prepovedani. Socialna varnost delavcev v velikih podjetjih je bila takorekoč 100 % zagotovljena za ves čas delovne dobe, sindikalna organiziranost, ugodnosti letovanj in potovanj (počitniški domovi, popust na železnici), možnost izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja je bila prav tako le za delavce državnih in pozneje družbenih podjetij.

Takoj po uvedbi samoupravljanja so delavci družbenih podjetij pričeli tudi dejansko uresničevati oblast, saj so bili voljeni v delavske svete in upravne odbore ter razne komisije in organe.

Osiromašeno in zdesetkano malo gospodarstvo tedanjega časa vseeno ni povsem zamrlo. Nasprotno, s svojo vztrajnostjo in marljivo stjo so obrtniki opravljali svoje delo in polagoma, čeprav ob robu družbenega dogajanja, začeli s širitvijo svojih zmogljivosti z vedno več sodelavci, z vedno boljšimi izdelki in kompletnejšo ponudbo.

Pešanje uspešnosti družbenih

podjetij, predvsem pa zgledi pri sosedih, so vplivali na spremenjeno dojemanje privatnega malega gospodarstva. Čeprav sramežljivo in bolj ob robu se začel pojavljati malo gospodarstvo, ki kmalu postane neke vrste pomembna tema o kateri razpravljajo na različnih nivojih. Malemu gospodarstvu se prizna določen pomen pri kompletiranju ponudbe velikih podjetij, pridobivati prične enakopravnejši položaj v gospodarskem prostoru, hkrati pa se mu tudi začel postavljati cilje in naloge, ki jim ni kos. Naivno je pričakovati, da bi v obrtništvu in privatnem podjetništvu, ki ustvari v naši republiki okrog 6 % družbenega proizvoda, zaposlili viške delovne sile, prispevali k odločilnemu preobratu pri prestrukturiranju proizvodnje, popravili devizno bilanco, izboljšali produktivnost in podobno.

Malo gospodarstvo bo prav gotovo z vso odgovornostjo sodelovalo v teh procesih v deležu, ki ga realno zmore in na način, ki je ekonomsko upravičen.

RAZSTAVA

Umetnostni zgodovinarji in kritiki najpogosteje povezujejo Zadkinov opus s kubizmom, čeprav se je umetnik temu avantgardističnemu gibanju pridružil razmeroma pozno in se že po nekaj letih odrekel njegovim teoretskim izhodiščem. Vendar je kubistična enota v umetnikovih skulpturah in risbah ostala latentno prisotna takorekoč do zadnjih del, resda v nekolikani prirejeni, subjektivizirani različici.

Zadkine je v svojih umetniških iskanjih dajal prednost vsebini pred obliko, po svojem svetovnonazorskem prepričanju je ostal humanist v klasičnem pomenu oznake, poudarjal je čustveno plat doživljanja umetniških stvaritev in tudi kot pedagog – predaval je na Art Students League v New Yorku in na Académie de la Grande Chaumière v Parizu – je svoje številne učence prepričeval, da se morajo osredotočiti na čustveno izpoved pri pristopu h kiparskim nalogam. **Prav zaradi poudarjanja čustvenosti je bolj kot o slogovnih premenah v razvoju njegovega kiparstva smiselno govoriti o ikografskih vidikih,** o motivnih in tematskih sklopih, ki se pri Zadkinu pojavljajo v različnih obdobjih in različnih formalnih rešitvah.

Poleg žanarskih motivov, značilnih za avantgarde z začetka stoletja in posebej za kubizem (glasbeniki, cirkudanti, plesalci, ženske in moške figure...) **srečamo v njegovem opusu veliko mitoloških in svetopisemskih tem** (antična mitologija in biblija sta mu pomenili dve pomembni poglavji zgodovine civilizacij, predvsem pa neizsrpen vir razmišljanj o človekovi usodi in položaju v svetu), **z užtkom se je posvečal likovnim interpretacijam glasbe in poezije, posebej zavzeto pa je upodabljal umetniške ustvarjalce,** večinoma svoje sodobnike oziroma pionirje moderne umetnosti, od Rimbauda do Lautréamonta, od Rodina do Van Gogha, od Jarryja do Apollinaira.

Kot osveščen spremljevalec dogajanj svojega časa je izražal svoj protest proti vojnim grozotam, a tudi občudovanje človekovih znanstvenih odkritij in prizadevanj za boljše življenje vsega človeštva. Skratka, Zadkine ni bil le umetnik, ki bi se zaprt v slonokoščeni stolp predajal iskanju lepote in resnice, temveč angažiran ustvarjalec, ki je znal z velikim poslušom in prepričljivo umetniško močjo izpovedati realnost, ki ga je obdajala. **Zato o njegovem opusu še zdaleč ni bila izrečena zadnja beseda in prav razstave, kakršna je ta, trenutno na ogledu v Slovenj Gradcu, lahko v marsičem pomagajo pri ponovni presoji njegovega prispevka v umetnostno zakladnico našega časa.** Podobno kot svet znova odkriva nekatere pred-

stavnik »pariške šole« s področja slikarstva, verjetno ni več daleč čas, ko bodo ustreznega zanimanja deležni tudi kiparji, povezani v to heterogeno združbo. Ossip Zadkine bo med njimi nedvomno zavzel eno najiminenitnejših mest.

Razstava likovnih del Ossipa Zadkina (1890–1967) je prva monografska predstavitev avtorja na evropskem Vzhodu. Na njej je zbranih 46 skulptur in 22 grafičnih listov, ki jih je posebej za to priložnost posodil Zadkinov muzej iz Pariza. Spremlja jo obsežen katalog z uvodno študijo **umetnostnega kritika Braneta Koviča,** natančno umetnikovo biografijo in izbrano bibliografijo, vanj pa je vključena tudi predstavitev francoskega pesnika **Guillauma Apollinaira,** ki jo je prispeval literarni kritik in prevajalec **Aleš Berger,** ki je prevedel tudi nekaj Apollinairovih najbolj znanih pesmi.

V slikovnem delu kataloga so reproducirana vsa razstavljena dela, vsi avtorski teksti pa so tudi prevedeni v francoski jezik (prevod Mojka Zbona). Prikaz Zadkinovih del dopolnjuje hommage slovenskemu kiparju **Stojanu Batiču,** ki se je konec petdesetih let izpopolnjeval v mojstrovem pariškem ateljeju.

Celotno podobo razstave je oblikovalsko zasnovala **arch. Jana Pipp** iz Studia Cacciavento, katalog in plakat pa je izjemno kakovostno natisnila tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Realizacijo projekta je izdatno podprl Koncern Gorenje Velenje kot generalni pokrovitelj, skupaj s svojim pariškim podjetjem Gorenje–Sidex, kot sponzorji pa so bili udeleženi še SMELT Ljubljana, Ljubljanska banka in Zavarovalnica Prima, Maribor.

Ossip Zadkine je eden najbolj znanih kiparjev 20. stoletja, čeprav njegov opus zlasti v zadnjih dveh desetletjih ni več deležen takšne pozornosti kot dotlej. Bil je izjemno plodovit ustvarjalec, zapustil je okrog petsto kipov, več tisoč risb, grafik in osnutkov za tapiserije, pa tudi številne pesniške in prozne tekste, saj se je razen v likovnem jeziku znal spretno izražati tudi kot literat. Številni svetovni muzeji in galerije se v svojih zbirkah ponašajo z njegovimi stvaritvami, glavni del mojstrove zapuščine pa hrani Zadkinov muzej v Parizu, urejen v nekdanjem umetnikovem ateljeju v rue d'Assas.

OSSIPE ZADKINE

prevent

zagotovljeno zadovoljstvo

zavarovalna skupnost triglav d.d. ljubljana
POSLOVNA ENOTA KOROŠKE – SLOVENJ GRADEC,
VORANČEV TRG 2 Tel.: (0602) 41571, 42511

LJUDJE, KI ODAHAJAJO

Zasvojen s Koroško

Ni bilo lahko priti, a še težje je oditi
– toplina koroških ljudi

Nič kaj lahko mi ni napisati trole kramljanje. Pogovarjaš se s človekom, ki ga ceniš in s katerim si pogosto službeno, pa tudi drugače sodeloval. A zdaj odhaja. In kaj lahko se primeri, da vse izpade nekoliko solzavo ali pa morebiti celo podobno nekakšnemu nekrologu. Vendar: s **Slavkom Kocmutom**, v času najinega pogovora še načelnikom UNZ Slovenj Gradec, sva imela enega njegovih prvih uradnih intervjujev za Večer ob njegovem prihodu na Koroško leta 1980. Torej je prav, da se – ob njegovem odhodu na drugo službeno dolžnost – z intervjujem poslovim od njega. A ne tako uradno. Naj bo to zlasti predstavitev človeka in vtisov, ki ostajajo na Koroško in tukajšnje ljudi.

Cerkvenjak

»Svoj rodni Cerkvenjak v Slovenskih goricah imam v lepem spominu in ker mama še vedno živi tam, se kar pogosto vrnem,« pripoveduje moj sogovornik. »Gimnazijo sem obiskoval v Mariboru in v istem mestu končal študij na Višji pravni šoli.«

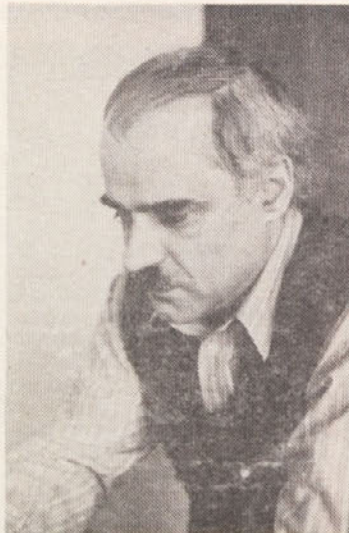
Potem se je pričel – okoli leta 1970 – križev pot iskanja zaposlitve. Kar 20 prošelj je Slavko poslal različnim delovnim organizacijam. Brez uspeha. Potem pa je prišel slučaj ali morebiti roka usode.

»Sestra je bila poslovodkinja trgovine v Mariboru. Nekega dne, ko sem jo obiskal, je bila trgovina zaprta, v njej pa kriminalisti. Nekdo je vlomil. In tedaj me je zagrabilo: enega izmed kriminalistov sem povprašal, kako postane policaj in povedal mi je. Kaj bi razvlačeval, čez čas sem se zaposlil kot pripravnik na oddelku za zatiranje kriminalitete pri UNZ Maribor.«

Leta 1980 ga je pot, resnici na ljubo, proti njegovi volji pripeljala na Koroško za načelnika oddelka za zatiranje kriminalitete v tedaj novo ustanovljeni UNZ Slovenj Gradec. Leta 1982 pa je postal načelnik uprave.

Ko te Koroška sprejme

»Na Koroško sem prišel proti svoji volji in nerad, zato sem se nekaj let tukaj počutil nesrečne. Bil sem popolen tujec. Niko-

gar nisem poznal. Zato sem se zakopal v delo in sčasoma spoznal vse več ljudi. Najprej sodelavcev, kasneje pa tudi drugih. Tedaj sem spoznal človeka, ki mi je kmalu postal pravi prijatelj, saj sva si zelo sorodna po duši. Jože Tisnikar je bil to. Tako se je pričel širiti tudi moj krog prijateljev in znancev.«

Največ ljudi je spoznal v stiski: ob prometnih in delovnih nesrečah. To so gorja, ki se jih še zdaj ne spominja rad.

»Korošci imajo pogosto na videz robato, a v resnici nežno dušo. Kar dolgo traja, da te sprejmejo za svojega, a ko te, si v resnici povsem njihov. Spočetka so mislili, da smo vsi policaji v civilu udbovci in so se nas bali. A tudi to se je z našim delom in s časom umirilo. Človekova domišljija včasih pač ne pozna meja in šele čas pokaže svoje.«

Kriminal v mejah

Koroška se po deviatnih nagnjenih in ravnanih ljudi ne more meriti – na primer – z Mariborom, kjer je takih dejanj relativno veliko več. To kažejo tako podatki kot tudi izkušnje.

»Z normalnim pristopom je Koroška glede tega res v mejah normale in ljudje tukaj niso nič bolj nagnjeni h kriminalu kot drugje. Seveda pa so povsod izjeme. Dogodek, ki mi je najbolj ostal v spominu, je odkritje morilca iz Slovenj Gradca. Pet dni in noči nisem zatisnil očesa in sklenil sem, da preneham delati kot kriminalist, če ne bom uspešen. Spominjam se tudi Poljane 85, ko smo imeli zelo veliko dela, vendar smo bili zelo uspešni. Največ pa mi pomeni, da v času mojega dela na Koroškem nisem izgubil nobenega sodelavca pri izpolnjevanju službenih nalog.«

Človek pa ima seveda tudi srce. Kaj ostaja ob odhodu v njem, ve le duša. Nekaj tega pride tudi na dan.

»Tako težko, kot sem na Koroško prišel, jo tudi zapuščam!«

Slavko Kocmut bo v srcu ostal na Koroškem, v službi pa še naprej pri policiji, ki se ji je povsem zapisal.

Tomislav Ivič

RADIOAMATERJI PRIPRAVLJENI VEDNO IN POVSOD

Radioamaterji s svojim znanjem in s svojo tehniko so ljudje, ki so vedno in povsod pripravljeni pomagati, zlasti pa so med prvimi, ko je treba pomagati pri naravnih katastrofah. Tudi ob lanskih poplavih, ki so hudo prizadele zlasti Zgornjo Savinjsko dolino, so bili radioamaterji tisti, ki so opravili humano delo. O tem nam pripoveduje dolgoletni radioamater, član Radiokluba Mozirje Ludvik Es z radioamaterskim znakom YT 3LE.

»Ko so lanske novembrske poplave opustošile Zgornjo Savinjsko dolino, ko so zemeljski plazovi drveli v dolino in za seboj puščali pravo razdejanje, ko so bile uničene ceste, prekinjeni električni in telefonski vodi, so za nekaj ur odpovedale tudi brezžične zveze, ki so namenjene za takšne izredne razmere. Tudi tokrat so spet priskočili na pomoč radioamaterji s svojo tehniko in s svojim znanjem ter pri tem ponovno potrdili že zdavnaj uveljavljen humanitarni značaj radioamaterstva.«

V Radioklubu Mozirje YU 3DSW je že v prvih urah vodne ujme oživila mreža radioamaterskih UKV postaj na področju mozirske občine. Zveze so delovale tudi po izpadu električnega toka. Javljali so se operaterji iz Nazarij, Rečice, Kraš, Pobrežja, Šmartnega ob Dreti, Nove Štife, Trbiža, Ljubnega, Mozirja, Letuša, pa tudi iz drugih krajev v Savinjski in Šaleški dolini ter na Koroškem. Vsi so poročali o dogajanjih na njihovih področjih.

Čeprav deluje na področju občine Mozirje 22 UKV postaj, žal takrat v Lučah, kjer je kmalu postalo stanje najbolj kritično, UKV amaterjev ni bilo. Prizadevanja kluba v preteklih letih tu žal niso bila uspešna. Dve CB postaji s kratkim dometom sta bili v teh težkih dneh tudi zelo koristni, delovali sta na področju Luč in v Podvolovljeku.

Katastrofa takšnih razsežnosti je seveda prerasla tehnične možnosti občinskega centra za zveze v Mozirju, zato je bila povezava z radioamaterji več kot nujna. Člani kluba so dneve in noči delali kot operaterji v tem centru, prav tako pa tudi v štabih civilne zaščite v Ljubnem, Lučah in v Podvolovljeku. Preko radioamaterskih UKV zvez so posredovali nešteto nadvse pomembnih sporočil, center za zveze pa je bil vse dni uspešno povezan z republiškim štabom v Ljubljani.

Ekipo radioamaterjev v Podvolovljeku so za nekaj dni zamenjali radioamaterji iz Kamnika. Prvo direktno zvezo Luče–Mozirje je s svojo mobilno postajo vzpostavil **Ferdo Erjavec YT 30A**, v ta odrezen kraj pa je uspel priti le preko

Črne na Koroškem po gorski cesti pod Oljševo.

Lahko rečem, da so radioamaterji dali vse sile od sebe pri organiziranju pomoči prizadetim krajem. Veliko pomoč smo bili deležni tudi od **Radiokluba v Velenju**. Naj omenim podatek, da je v raznih akcijah sodelovalo preko 30 operaterjev, nekateri od njih so dali svoje postaje in drugo nujno opremo na razpolago ekipam na terenu.

Naloga, ki stoji pred nami, pa je, da bomo morali raziskati možnosti vzpostavljanja zvez z najboljši oddaljenimi zaselki mozirske občine, kar zaradi konfiguracije terena ni vedno lahko. Zato smo v **Lučah ustanovili sekcijo**. Z veseljem pa lahko povem, da so za sekcijo v Lučah UKV postajo solidarnostno prispevali radioamaterji avstrijske Koroške, za kar smo jim še kako hvaležni. Potreben kabel in anteno so nam dali v tovarni Elrad v Gornji Radgoni. Tudi v bodoče bomo radioamaterji aktivno delali tam, kjer je naša pomoč potrebna,« pravi Ludvik Es.

F. JURAC

STUDIO VARIA

SVETOVANJE
PROJEKTIRANJE
IZVAJANJE

– VSE VRSTE GRADBENIH
OBJEKTOV
– OPREMA PROSTOROV

PREŽIHOVA 24
62390 RAVNE NA KOROŠKEM
TEL.: (0602) 21-931

Onesnaževanje z žveplovim dioksidom ni odvisno le od koncentracije emisije v dimniku, temveč tudi od številnih drugih vplivov, (na primer višine dimnika, vremenskih razmer in tako naprej). Poznavanje teh dejavnikov omogoča predvidevanje in (hitro) ukrepanje. Znanstveniki si prizadevajo izdelati matematični oziroma fizikalni model imisije žveplovega dioksida v odvisnosti od navedenih razmer.

V času od 11. marca do 10. aprila je italijanska raziskovalna inštitucija CISE na opremi firme ENEL in v sodelovanju Inštituta Jožef Štefan v okolici termoelektrarne Šoštanj opravljala tovrstne raziskave. Italijani so raziskavo opravljali predvsem iz znanstvenih pobud, saj so želeli preveriti svoje modele v drugačnih pogojih, kot vladajo v Padski nižini. Zato bodo raziskave, vredne okrog 400 milijonov lir, plačali sami, nekaj pa bo primaknila Evropska skupnost.

ga okolja brez gradnje dragih čistilnih naprav. Za primer je Jazbinšek navedel termoelektrarno –toplarno Ljubljana.

Ob primernih napovedih bi lahko prilagodili obratovalni režim s kombinacijo kurjenja umazanih domačih in čistejših, tujih premogov.

Ta raziskava pa je bila pomembna tudi za koroško krajino. Eno mobilno postajo so postavili na koroški konec, severno od Zavodenj. Meritve vetra so namreč pokazale, da le-ta v Šoštanju ponavadi piha iz smeri jugovzhod, torej odnese žveplo proti severozahodu. Uvoz onesnaženja, na katerega so med prvimi začeli opozarjati gozdarji, je na našem koncu skoraj nedokazljiv, saj z izjemo mobilne postaje na Kremžarjevem vrhu praktično ni (več) meritev. Pa tudi to postajo bodo v kratkem odstranili.

Po besedah Martina Lesjaka, vodja laboratorija za merilno tehniko pri IJS, kratko trajanje raz-

VPLIV TE ŠOŠTANJ Znanstveniki imajo besedo

Za ljubljanski Inštitut Jožef Štefan so imele raziskave drugačen pomen. V velenjski občini namreč že nekaj časa merijo imisije na šestih stacionarnih postajah, ki so širši javnosti poznane iz rednih objav koncentracij žvepla v medijih. S to raziskavo so lahko primerjali točnost svojih merjenj.

Rezultati so bili javnosti predstavljeni prejšnjo sredo na tiskovni konferenci. Izkazalo se je, da merjenje IJS ne odstopajo od italijanskih. Za potrditev modelov CISE pa je bilo še prezgodaj govoriti. In kakšna je uporabnost raziskav? O tem je govoril minister za okolje Miha Jazbinšek. Kot prvo je napovedal, da si bo prizadeval, da posnetki nacionalnih, tranzitnih in obratovalnih imisij postanejo zakonske obveze. Za revno državo – kakršna smo – bi lahko natančne prognoze pomenile tudi bližnjico do čistejše-

iskav žal ne bo omogočilo izdelavo fizikalnega modela za Koroško. Torej ne bomo izvedeli, ob katerih vremenskih razmerah je lahko šoštanjskega žvepla deležna tudi Koroška. Ob tem se seveda ponovno zastavlja vprašanje, zakaj nihče ne zahteva namestitve merilnih postaj vsaj na nekaterih delih ravenske in slovenjgraške občine.

Še nekaj bi veljalo dodati. Termoelektrarne Šoštanj očitno ni toliko spolitizirana, da znanstveniki ne bi mogli delati v miru. Povsem nasprotno pa velja za nuklearno elektrarno v Krškem, kjer nihče od strokovnjakov ne sme niti pisniti, ne da bi ga zeleni, ki jim je očitno veliko do oblasti in nekateri pregreti novinarski kolegi takoj nabili na križ kot plačance jedrskega lobija.

M. Vrečič

DOMAČIJSKO PABERKOVANJE

Marsikaj pozabljamo iz naše preteklosti, pa je škoda, sušimo si korenine. Saj je prav, da poganjamo veje v šir, v veter in vihar drznih misli. Ohraiti pa moramo korenine in globlje bodo, trdneje bomo stali, zdrava bo rast, lepša bo koršnija...

Nekaj domačijskega drobirja bomo izbezali iz naše zemlje – tudi v ta namen.

VI.

Sprehod po Celovcu

Naj vas takoj razočaram: ne bomo hodili po trgovinah in študirali cenike, še manj bognasvaruj ne po muzejih in galerijah; niti ne bomo gledali spomenikov, vem, da s tem marsikoga zamoriš, čeprav je koristno. Kakšen sprehod torej bo? Poglejmo si ulice, trge, ki nosijo ime po našem človeku, ali pa v spomin na kak kraj.

Takoj pred vhodom v središče Celovca, pred podvozom na Velikovski ulici (Völkermarkter Strasse) imamo kažipot proti Žrelcu (Ebental), ob prvi desni cesti je **Janežičev trg št. 1** (Prof. Janežič Plaz 1). Trg se imenuje po znanem slovenskem koroškem literatu Antonu Janežiču, (1828–1869), rojenemu v Švečah v Rožu. Bil je profesor slovenščine, soustanovitelj Mohorjeve družbe, bil njen dolgoletni tajnik (prvi!), sestavljalec slovarjev, slovnice, čitank, izdajal je znamenit literarni list Slovenski Glasnik – v njem so objavljali Levstik, Jenko, Stritar, Erjavec, Kersnik, Gregorčič... Trg je dobil uradno ime 4. maja 1981. Na trgu je že nekaj let prej stala (in seveda stoji) **Zvezna gimnazija za Slovence**. Leta 1975 se je preselila sem iz nemške realke, kjer so gostovali.

Približno z istega stojišča na Velikovski cesti na desno stran, nekaj korakov po Rosenberg Strasse, je **pot Dr. Stefana** (1835 – 1893) – Dr. Stefan Gasse, ki ima na hiši spominsko ploščo v nemščini in sicer kot fizik. Ko se je Jožef Štefan rodil, se je reklo kraju St. Peter pri Celovcu. Jožef je bil slovenskega rodu, pisal celo slovenske pesmi, potem pa ga je zavzela fizikalna znanost, bil je celo rektor dunajske univerze, Slovenstvo so mu utajili. V Ljubljani imamo inštitut Jožefa Stefana.

Ze preko prehoda na jug po Rudolfsbahngürtel pridemo do **Achazergasse**. Ime ima po profesorju matematike v Celovcu, za Slovence je pa pomemben kot velik mecen slovenske literature. Matija Ahacel (1779 – 1845) je Rožan. Bi rekli od Ahaclove poti do Bahnhof Strasse je »naša« **cesta Mežiške doline** (Miesstaler Strasse) kot elegičen spomin na »izgubljeni del Koroške«. V ta namen je tudi **Guštanjanska cesta** (Gutensteiner Strasse), je proti Žrelcu.

Od leta 1990 so prostor Modestovega dijaškega doma preimenovali po prvem ravnatelju gimnazije **Jošku Tischlerju**, prej Dr. Richard Canaval – gasse 114, nekoliko (severno) od gimnazije. Prav v središču, ob Novem Trgu (Neuer Plaz) je cesta po slikarju, krajinarju Marku Pern(h)artu, slovensko bi moralo pisati brez »H« **Pernhartgasse**. Je slovenski slikar iz okolice Radiš doma.

Celovec ima tudi po **Hugu Wolfu** ulico (Hugo-Wolf-Gasse), v območju sejma (Messe). Tudi po našem velikem planincu, predvsem občudovalcu Soče, Trente, Jalovca **dr. Juliju Kugyju** je cesta, daleč izven središča, severno nad St. Martinom. Nekoliko bliže mesta je **Seltenheimer Strasse**. Pač malokdo bi zaslutil zvezo z našo **Vuzenico**, ki se ji nemško reče Saldenhofen, prvi Vuzeniški plemič, Cholo (Kolon) I., je prišel od tod in prinesel ime vuzeniškemu gradu in za tem nemško ime kraju. Poznamo pa našega zgodovinarja, ki ima v Celovcu svojo ulico – **Johann Waikard Valvasor**, južno od slovenske gimnazije (Johann – Wierhard-Valvasor-Gasse).

Morda je le bilo zanimivo, vsaj za nekatere.

Tone Sušnik

Gozdno gospodarstvo
Slovenij Gradec

Razpis kadrovskih štipendij

DENARJA NI DOVOLJ

Vedno več staršev želi podatke, ki bi jim povedali, kaj bodo podjetja zaposlila čez dve, tri, štiri ali več let. Zaradi vse večjih negotovosti na gospodarskem in političnem področju je razumljivo, da podjetja večinoma nimajo kadrovskih načrtov, ki bi segali v srednjeročno razvojno obdobje, zato so njihovi kratkoročni kadrovski načrti, ki se odražajo preko razpisa kadrovskih štipendij, edini zanesljiv podatek, ki ga mnogi nestrpnost pričakujejo.

Razlogov za vse večje zanimanje za kadrovske štipendije pa ne moremo iskati le v relativni gotovosti zaposlitve kadrovskih štipendistov po končanem šolanju, ampak predvsem v dejstvu, da nismo priča le gospodarskemu kolapsu, ampak tudi njegovim neizbežnim posledicam, to je mnogim osebnim in družinskim tragedijam. Brezposelnost namreč z vsjo silo narašča (60.000 brezposelnih v Sloveniji sedaj, 90.000 ob

la igre pri podeljevanju štipendij, ne velja več). To bo zahtevalo od iskalcev mnogo bolj aktiven odnos do pridobitve štipendije (več neposrednega stika s kadrovskimi službami v podjetjih), kar je navsezadnje tudi dobro.

Res je, da je to verjetno edina pozitivna ugotovitev, ki sledi iz pregleda razpisa.

Štipendij vse manj

Na področju Zavoda za zaposlovanje Velenje, ki obsega šest občin (Dravograd, Mozirje, Radlje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje) je letos razpisanih katastrofalno malo štipendij. Naj nam to potrdi tabela, kjer so podatki navedeni po občinah ter po stopnjah zahtevnosti poklicev, za katere so štipendije razpisane. Za primerjavo navajamo še podatke o lanskem razpisu (90.).

Tudi za livarje vse manj štipendij

koncu leta, čez eno leto pa 150.000; upamo lahko le, da so napovedi skrajno pesimistične in da obstaja tudi kakšna bolj optimistična napoved).

Narašča pa tudi število družin, kjer eden od staršev ostaja brez dela. Že tako skromni družinski proračuni morajo vnesti še eno kategorijo: šolanje otroka, ki želi s svojimi lastnostmi (sposobnostmi, interesi, delovnimi navadami...) ter svojimi cilji, motivi (osamosvojiti se, osvojiti znanje in delati) v bodočnosti prispevati svoj delež k razvoju naše države. Toda, ali jim bo to tudi uspelo?

Skušajmo si na to vprašanje odgovoriti s pogledom na razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1991/1992:

Bistvene spremembe so že v uvođenem delu, saj so določeni le minimalni zneski višin štipendij, medtem ko roke za prijavo, višine štipendij ter pogoje za pridobitev štipendij določajo podjetja sama (mimogrede: samoupravni sporazum o štipendiranju, ki je določal dokaj enotna pravi-

V regiji se je glede na lanski razpis zmanjšalo število razpisanih štipendij skoraj za 70 %. Razpisanih bo 354 kadrovskih štipendij za celotno regijo, to je približno toliko, kot jih je lani razpisala samo ena od delovnih organizacij v občini Velenje!

Za osnovnošolsko generacijo, ki šteje 1897 učencev, bo razpisanih le 287 kadrovskih štipendij oziroma **le 15 % generacije osmošolcev lahko teoretično dobi štipendijo.** Na najslabšem bodo bodoči učenci v štiriletnih strokovnih šolah in tisti v gimnazijah. Običajno se približno polovica vseh osnovnošolcev odloči za šolanje v štiriletnih programih, torej bo **za 900 učencev le 63 štipendij.**

Ocenjujemo, da bodo podobne težave pri pridobitvi kadrovskih štipendij imeli tudi srednješolci. Vemo, da gre študirat približno polovica dijakov štiriletnih strokovnih šol in praktično vsi, ki obiskujejo gimnazijo. V zaključnih letnikih srednjih šol je letos 581 dijakov, od tega je 223 gimna-

zivec. **Za bodoče študente pa je razpisanih le 67 kadrovskih štipendij.**

Dekleta na slabšem

Vendar pa ni skrbvzbujajoče samo zmanjšanje števila kadrovskih štipendij, ampak tudi spremembe njihove strukture, tako glede stopnje zahtevnosti poklicev kot tudi glede vsebine, torej področij dela, za katera so razpisane.

STOPNJA ZAHTEVNOSTI

OBČINA	II		IV.		V.		VI.		VII.		SKUPAJ	
	91	90	91	90	91	90	91	90	91	90	91	90
Dravograd	0	0	4	20	0	2	0	4	2	1	6	27
Mozirje	0	5	22	68	0	18	4	10	3	27	29	128
Radlje	0	6	23	49	0	6	2	10	0	5	25	76
Ravne	0	0	10	65	0	27	0	1	7	74	17	167
Sl. Gradec	0	3	16	77	1	45	1	6	1	27	19	158
Velenje	5	0	144	263	62	157	9	33	38	129	258	582
SKUPAJ	5	14	219	542	63	255	16	64	51	263	354	1138

Za osnovnošolce 278 štip.

Za srednješolce 67 štip.

V strukturi opažamo glede na stopnjo izobrazbe naslednje spremembe: manj je razpisanih štipendij za V. stopnjo (za 5 %), VI. stopnjo (za 1 %) ter za VII. stopnjo zahtevnosti (za 9 %), več pa je razpisanih štipendij za IV. stopnjo zahtevnosti (za 14 %!).

Največ razpisanih štipendij je za področja dela kot so: strojništvo, lesarstvo, gradbeništvo, elektrotehnika, rudarstvo, zelo malo ali pa nič pa za področja dela kot so: trgovina, ekonomija, osebne storitve, gostinstvo, zdravstvo, administracija.

Zelo veliko možnosti torej za fante in zelo malo za dekleta. Vtis, ki ga človek iz razpisa dobi, je, da zaposlujemo oziroma da bomo zaposlovali le v industriji, da bomo rabili le strojnike, rudarje, gradbenike in podobne, ne pa tudi delavcev v drugih področjih: pedagoške, zdravstvene, v gostinstvu, trgovini, administraciji.

V tem kontekstu razmišljanja se ideja o šoli za gospodinjske storitve v Velenju kaže kot odlična bilka, saj bi se vanjo vključevala predvsem dekleta, ki bi glede na program šole pridobila znanje na mnogih področjih (gostinstvo in turizem, administracija, konfekcija), po drugi strani pa moramo končno priznati, da je tudi gospodinja (da, tista, ki dela doma, ki ni »zaposlena«!) spoštovana vreden poklic.

Kratko gledanje

Vedno večja armada brezposelnih omogoča podjetjem vedno večjo izbiro. Podjetja računajo tudi na to, da se bodo mnogi pač izobrazili na svoje stroške. Takšno gledanje je kratkoročno, kajti **dober kader si je treba vzgojiti sam: ga štipendira-**

ti, spremljati, oblikovati po svojih željah in potrebah predvidenega tehnološkega razvoja, sicer nam bodo strokovnjaki odšli: iz kraja, iz občine, iz države.

S takšno skrbjo za kadre, kot jo nakazuje letošnji razpis kadrovskih štipendij, nikakor ne bomo izboljšali strukture zaposlenih, kar naj bi po vseh, doslej le besednih opredelitvah, prispevalo k našemu priključku k Evropi.

Nič čudnega torej, če mlade grize občutek negotovosti in odtujenosti. Letošnji razpis kadrovskih štipendij ter vedno večji primanjkljavi v družinskih proračunih pa imajo lahko še eno posledico, ki si jo najmanj želimo: ker je šolanje drago, ker ni denarja, se bo vedno manj ljudi šolalo. Če hočemo to preprečiti, bomo morali šolajočim pomagati na druge načine, saj se podjetja očitno iz te igre počasi, a sistematično izklapljujejo.

Investicije v znanje

Ena od možnosti je pridobitev **republiške štipendije**, vendar pa bo spričo minimalnega razpisa kadrovskih štipendij pritisk na ta sklad zelo velik. Že lansko leto smo komaj uspeli podeliti republiške štipendije tistim, ki so glede na razpis izpolnjevali pogoje. Po ne kaj preveč optimističnih napovedih podjetij (stečajji...) bodo v prihodnjem šolskem letu ali pa že prej Zavodi za zaposlovanje prevzeli vsaj polovico njihovih kadrovskih štipendistov.

Bojimo se, da denarja za vse ne bo dovolj.

Morda bomo morali korenito spremeniti odnos do šolanja. Predvsem starši, ki bodo nosili večino bremena šolanja, bodo morali šolanje jemati kot investicijo v znanje svojega otroka, ki jim bo ves trud, odrekavanje, žrtvovanje, poplačal takrat, ko bo šolanje končal in se osamosvojil, se zaposlil.

Toda tak način razmišljanja velja za razvite države, kjer je nekajletno varčevanje za šolanje svojega otroka nekaj čisto normalnega. Mi pa zaenkrat živimo še nekje drugje.

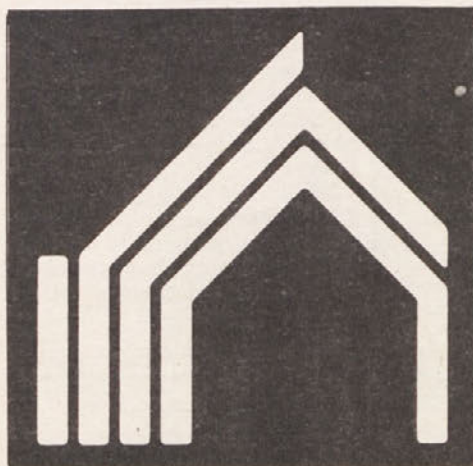
Srdan Arzenšek

KUPON št. 6

za zastoj mali oglas do dvajset besed v časopisu PREPIH
Velja do: 18. aprila 1991

Kupon in vsebino malega oglasa pošljite na naslov:
Uredništvo Prepiha, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5

PREPIH

SGP

d.o.o.

K O G R A D

D R A V O G R A D

gorenje

TRGOVSKO PODJETJE **OSKRBA**
TRGOVINA NA VELIKO IN MALO
MEŽA 17
D R A V O G R A D

S SVOJIMI POSLOVNIMI ENOTAMI:
– GROSISTIČNO SKLADIŠČE SLOVENJ
GRADEC, KIDRIČEVA 8
Z GROSIRANJEM ŽIVIL, PIJAČ IN
GALANTERIJSKIM BLAGOM;
– MALOPRODAJA 302, SLOVENJ
GRADEC
– MALOPRODAJA 304, MARIBORSKA C.
DRAVOGRAD
– MALOPRODAJA 301, DRAVOGRAD
– BIFE DRAVOGRAD
– DISCONT DRAVOGRAD

**SE PRIPOROČAMO KUPCEM IN JIM
ŽELIMO LEPE PRAZNIKE!**

SGP KOGRA DRAVOGRAD
**GRADBENO
PODJETJE**
SLOVENJ GRADEC

TP ZILA SLOVENJ GRADEC

se priporoča za nakupe v svojih
prodajalnah v SLOVENJ GRADCU,
v ŠMARTNEM in v MISLINJI.

KOPA

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING-HIŠA BISTRIH REŠITEV

Medobčinsko društvo slušno prizadetih Koroške regije INVALIDI SLUHA IN GOVORA - POSLEDICE INVALIDNOSTI

Bistvo tovrstne invalidnosti je ovira v sprejemanju zvočnih znakov, pravilnem razvrščanju in interpretiranju selektivno sprejetih znakov ter zvočno, to je verbalno oddajanje znakov.

Zaradi poškodbe enega najpomembnejših čutil človeškega organizma – ušesa, je gluhi invalid izločen iz pomembnega področja simbolnega sveta družbe, ki ji pripada in ki je posredovan po zvočnih kanalih. Gluh posameznik je obsojen na SVET TIŠINE, ker ne sliši zvočnih signalov, ne sliši bistvene človeške značilnosti, to je človeškega govora, zato ga tudi težko, v omejenih okvirih razvija, nemalokrat pa ga sploh ne razvije. Uporaba simbolov je sredstvo medsebojne komunikacije, hkrati pa sredstvo za ohranjanje splošnih in lahko tudi zelo abstraktnih spoznanj. Zato tudi govorimo pri slušno prizadeti osebi o govorno – socialni komunikaciji.

Posledice gluhoste so številne in težke, odvisne od stopnje invalidnosti. Kažejo se v intelektualnem razvoju (trdo gluhi po poravilu posredujejo majhen fond pojmov, besedo lahko preberejo, ne razumejo pa njene vsebine oziroma pomena), v čustvenem razvoju (obstajajo cele študije o psihologiji gluhih), v okvari motorike in predvsem v vsakodnevni socialni situaciji.

Med 7000 člani, ki se združujejo v 11 medobčinskih društvih slušno prizadetih, ni niti enega člana z višjo ali visoko izobrazbo, niti enega na vodilnem delovnem mestu, tudi ne v samoupravnih organih v delovnih organizacijah ali drugih družbenopolitičnih skupnostih.

Z USTAVO zagotovljene pravice občanov SFRJ so največkrat mrtve črke na papirju za naše člane prav zaradi ovire v govorno socialni funkciji in njenih posledic.

Zato ni naključje ali zgolj fraza, da je UNESCO-va komisija, ki skrbi za motene v telesnem in duševnem razvoju, opredelila GLUHOTO kot drugo najtežjo kategorijo invalidnosti, takoj za duševno prizadetostjo.

Zakaj društva slušno prizadetih?

V medobčinskem društvu slušno prizadetih se združujejo invalidni delovni ljudje in občani, da zadovoljujejo značilne potrebe in interese, ki izvirajo iz njihove prizadetosti.

Slušna prizadetost ni vidna kot prizadetost, tako da običajno ljudje ne poznajo problemov te populacije.

Slušno prizadeti se tudi zelo težko ali skoraj ne morejo vključevati v samoupravljanje na delovnih mestih. Informacije so zelo zožene, saj mediji, kot so TV, radio in tudi vsakodnevne zvočne informacije niso dostopne. V vsakodnevem življenju, npr. zdravstvu, različnih uradih, vsakodnevni stiki v javnih institucijah – ni tolmačev. Kadarkoli govorimo o pomenu in delovanju naše organizacije, se zavedamo oziroma bi se morali zavedati, da razpravljamo o življenjskih vprašanjih ljudi, ki jim zmanjšana telesna sposobnost preprečuje, da bi samostojno ali brez posebnih pripomočkov opravljali nekatere pomembnejše naloge vsakdanjega življenja.

Sleherni človek ima ob rojstvu možnost preživetja ter rast in vzgojo v taki ali podobni družbi in pravico do komunikacije, ki je podlaga za obstoj človeka. Slušno prizadeti so del te družbe s svojo specifično ilustracijo. Ta pojav ne izvira od danes, ampak že od nekdaj, in vendar, žal, še sedaj marsikomu ni jasno, kaj je gluhosta in vse kar je povezano z jezikom gluhih.

KAJ POMENI BITI GLUH? To je podobno, kot biti živ zakopan sredi življenja, ki ga lahko samo gledaš z očmi in z vročnim delovanjem možganov. Okusiti oziroma ujeti slasti ne zmoreš, ker je vse daleč in nedosegljivo. Gluhi se zatekajo v društva, ker vedo, da jih tukaj na njim dostopen način razumemo, se z njimi sproščeno pogovarjamo ter rešujemo probleme, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju.

Nimamo kaj skrivati, celo tako boleče resnice ne, da slušno prizadeti odhajajo iz šol polpismeni, nepisni in zato duševno revni. Te pomanjkljivosti se mnogi slušno prizadeti zavedajo, zato se tudi preprosto izražajo: »Sem nepisemen, primitiven.« Zakaj? Preprosto ne morejo iz svoje kože. Ti prizadeti ljudje niso sposobni spremljati dogajanj okoli sebe, ne sprejemati in oddajati informacij, samostojno izpeljevati misli v pisni in ustni obliki, da bi jih okolica razumela, in obratno. Slušno prizadeti imajo zdravo inteligenco in so bistrega duha, le da jih niso znali pravilno usmeriti in iz njih izvleči vse potenciale za nadaljni razvoj.

Če se hočeš z njimi pogovarjati v njihovem jeziku, v kretanjah, te znajo očarati, z njimi lahko razmišljaš in razglabljaš v nedogled, ker je kretanja zanje govorica, njihov jezik, s katerim

se najlaže in najbolje sporazumevajo. **Slušno prizadete v društvu skušamo vključiti v družbo**, da bodo enakopravni in upoštevani. Saj vendar niso krivi, če se počasneje izobražujejo, da ne morejo sprejemati govora soljudi, TV, radia, da z branjem ne razumejo veliko besed, Niso krivi, da so jim kulturni hrami nedosegljivi. V njih bi se lahko nasitili duševne hrane, a žal nimamo tolmačev. Te resnice so se sicer že navadili, ne morejo pa sprejeti dejstva, da bi vse to lahko, če bi družba prisluhnila njihovim zahtevam: vzgojiti in izobraziti slušno prizadete, da bodo našli vse tisto nedosegljivo v svojem svetu, na svoj način, v govorici, ki jim je razumljiva in s katero so srečni.

Jana Rižnik

TRŽNO GOSPODARSTVO IN DEMOKRACIJA

V Prepihu z dne 21.3.1991 sem z zanimanjem prebral članek gospoda Peccija o Clubu »California«, saj se o tem lokalno govori marsikaj, moram pa povedati, da sam še nisem slišal ničesar slabega. Mladi hvalijo sam lokal, starejši pa (vsaj moj krog znancev) podpiramo obnovo stare Cvitančeve hiše.

Iz tega članka sem izvedel o prenekaterih težavah gospoda Peccija in moram reči, da se temu navdve čudim. V vsaki občini (kolikor vem) podpirajo zmožne ljudi, ki so pripravljene tudi kaj financirati in delati, izgleda pa, da to ne velja za nas. Vendar pa tudi jaz mislim, da so le posamezniki tisti, ki zavirajo razvoj naše občine. Prepričan sem, da bi gospoda Peccija v kakšni drugi občini sprejeli z odprtimi rokami in da mu ne bi metali polen pod noge, kajti vsaka taka obnova je vredna samo pohvale.

Obnove je res potreben tudi grad na Javorniku, če je sploh še čas za to. Kaj vse bi se dalo narediti iz tega gradu! Nemalokrat hodim tam okoli in lahko rečem, da me stiska pri srcu, ko gledam to mogočno in veličastno zgradbo, kako vsakodnevno propada in izgublja nekdanjo lepoto. Vem, da je naša občina revna in da nismo v stanju, da rešimo ta problem, mogoče pa se bo le našel kdo, ki bo pripravil grad obnoviti. Vendar je treba takšnemu človeku pomagati in ga vzpodbujati, ne pa ovirati.

Glede samega Centra »California« pa mislim, da je prav, da se naša občina otresa monopola. Čim boljša in pestrejša bo ponud-

ba, tem bolj zadovoljni bomo potrošniki. V vsaki občini rastejo zasebni lokali kot gobe po dežju, le pri nas se tega otepamo, zraven pa tarnamo, kako revna je naša občina, kako raste število nezaposlenih itd.

Mislim, da je že čas, da damo gospodarstvu proste roke in da ga prenehamo ovirati s politiko. Samo s tržnim gospodarstvom bo naša občina postala bogatejša.

J.D.

(Ime in naslov znana uredništvu)

Resnica prihaja na dan

V eni izmed prejšnjih števil »PREPIHA« sem prebral zelo dober članek: »KAM PO KONČANEM ŠOLANJU?« Presenečen sem bil, da se je našel junak, ki je vso resnico objavil. Vsebinska tega članka mi pa ni bila tuja. Kot vsi drugi lahko tudi jaz trdim, da je vse res, kar je pisalo v tem članku.

Članka pa niso vsi hvalili, nekateri so celo grdo gledali nanj. Nekateri so še vedno mišljenja, da je bolje, če resnica današnjih in prihodnjih dni ostane vsaj delno še prekrita, kajti veliko jih je še, ki trdijo, da česar človek ne ve, ne boli. To je sicer lepo rečeno, le da – ko bomo za to tepeni vsi, bomo hitro očitali komu, da nas ni dovolj dobro obveščal o dogajanjih. Ko sem prebral vse, se mi je kar nekaj želj porodilo v glavi.

– Kot prvo sem si zaželel, da bi takšnih člankov bilo še več. Če ne v vašem časopisu, pa v drugih. Saj je že skrajni čas, da začnemo javno obračati karte na mizo.

– Kot drugo sem si zaželel, da bi vse takšne in podobne članke prebrali tisti, ki so odgovorni za to, pa nič ne naredijo. Mislim, da vsi vemo, na koga mislim.

– Imel sem še pa eno željo, pa ne vem, če je že tako, kot jo bom razložil. Zaželel sem si, naj sleherni spozna resnico, da se ne sme zanašati več na nobenega in mora svoje težave reševati sam. Verjetno nismo daleč od dneva, ko se bo vsak boril še samo za golo preživetje.

Da pa le ne bo vse tako črno, kot sem opisal, bom pa za konec dodal še tole: Star pregovor pravi, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha. Dober in resničen je ta pregovor. Jaz si ga razlagam tudi tako: če bomo pravsi dobro odprli oči in izkoristili sleherni znanje, ki ga imamo, seveda pa zraven dodali pridnost in marljivost, se mora pokazati nekaj pozitivnega. Vedeti pa moramo še nekaj – v tehnoloških višjih ni prihodnosti.

Zlatko Škrubej
Smartno

OBVESTILO

Obveščamo vse slušno prizadete, ki uporabljajo tehnične pripomočke, da imamo na zalogi vložke za telefonske slušalke, ki pojačajo ton. Cena vložka je 200,00 din. Nabavite jih lahko v društvu slušno prizadetih v Dravogradu.

PRODAJA MLEKA

ODGOVOR MOJCI POTOČNIK

Ker je naša vsakdanost že takšna, da se skoraj ni mogoče ničemu več čuditi, me ni posebno presenetil odziv Mojce Potočnik na napisan članek v zvezi s prodajo mleka. Če bi se novinarka obrnila na svojega brata veterinarja ali morda svaka veterinarskega inšpektorja, najbolje pa seveda neposredno na mene, ji ne bi bilo treba preko časopisa ugibati, kaj je bil namen objave zadevnega članka (čeprav je to v članku jasno razloženo). Tako pa ji je uspe-

lo kritizirati inšpekcijo, kar pa je bolj slab uspeh, saj so ugibanja zelo subjektivna, podtikanja pa še kaj več, in dostikrat daleč od resnice.

Čeprav nisem novinar, pa zaradi javnega izziva javen odgovor. Za navedeno prodajo surovega mleka na tržnici v Slovenj Gradcu, ki pa ni osamljen primer, pa je tako zaslužna kot tudi odgovorna tudi veterinarska inšpekcija.

Nada Kumprej

ODMEV: LOGIKA ARGUMENTIRANJA ALI LDS V ŠOKU

Če zapis »LDS PREŽIVLJA ŠOK« ni domišljajska zgodba, potem mora vsebovati argumente, ki lahko vzdržijo kritično preverbo. Zato jih analizirajmo:

Argument I

1. Vsi, ki dalj časa opravljajo določeno delo, postanejo utrujeni.

2. LDS je od ZSMS prevzela vodstvo.

QED: Vodstvo LDS je preutrujeno in premalo zaneseno.

Argument II

1. Dejavnost družbenopolitičnih organizacij je bila prenosorazmerna dobljenim finančnim sredstvom.

2. Finančna sredstva za politične organizacije so bistveno nižja.

QED: Dejavnost LDS je zamrla.

Argument III

1. Oblikovanje občinske politike je določeno z močjo strank v skupščini.

2. LDS je na Ravnah dosegla precej velik uspeh.

QED: Vpliv LDS na oblikovanje občinske politike je premajhen.

V argumentu (I) se implicitno trdi, da tisti, ki so že dalj časa opravljali določeno politično funkcijo, enostavno nimajo več motivov za nadaljnje delo. Če sprejemamo princip veljavne argumentacije, potem takrat, ko pristanemo na premise, moramo sprejeti tisto, kar iz premis sledi. Težava pa se pojavi takrat, ko so premise le delno ali v celoti neresnične. Višja premisa (I) je zelo verjetno resnična, medtem ko je nižja premisa neresnična – (LDS je od ZSMS prevzela vodstvo) – o čemer se bi lahko avtor prispevka prepričal, če bi si vzel le malo časa. Ker je nižja premisa neresnična, tudi tisto, kar sledi, ne velja (vodstvo LDS je utrujeno in premalo zaneseno).

Argument (II) je tipičen primer

zamenjevanja tez, kar naj zagotovi videz pravilnosti sklepanja. Obseg delovanja LDS se primerja z obsegom delovanja Zveze socialistične mladine Slovenije, kar je v osnovi zgrešeno početje.

LDS je politična stranka, ZSMS pa je bila krovna organizacija za vse oblike organiziranega delovanja mlajših od 27 let, zato je logično, da je obseg delovanja LDS manjši kot je bil pri ZSMS. Če pa je avtor hotel primerjati dejavnost posameznih političnih strank na Koroškem, potem bi moral najprej evidentirati posamezne dejavnosti strank in jih potem primerjati z istovrstnimi ali vsaj podobnimi dejavnostmi drugih strank, kar pa bi seveda zahtevalo malo več truda kot zgolj petminutno »telefonjarjanje«.

Tretji argument zavestno zamolči notorično dejstvo, da je ravenska občinska politika Demosova politika in da tisti, ki je v opoziciji, ne oblikuje občinske politike, ampak lahko (v najboljšem primeru) le pomaga pri odpravljanju nekaterih napak, ki jih dela politika. O vlogi opozicije v skupščini, o njeni moči ali nemoči, bi se avtor moral prepričati tam, kjer se te stvari dogajajo. Pri vsem tem pa ne smemo zanemariti dejstva, ki je staro toliko kot je stara parlamentarna demokracija, da opozicija živi na napačnih pozicijah.

Namesto zaključka pa avtorju prispevka v razmislje:

Če je šok stanje, ki je rezultat nenadnih sprememb, potem tega tistim, ki so bili zadnja leta opozicija sistema in so to tudi sedaj, nikakor ne moremo pripisati.

Za izvršni odbor LDS
Ravne na Koroškem
Bojan Borstner

SENČNA STRAN TROJAN

V 5. številki Prepiha je urednik ob koncu uvodnika uporabil sintagma »na senčni strani Trojan«. Stejem se za njenega avtorja; izmisli in uporabljal sem jo pred štirimi leti v okviru mojih kritičnih nastopov do politike takratnih slovenskih oblasti do cest na področju severovzhodne Slovenije.

»Na senčni strani Trojan« je bil tudi moj komentar, ko sem prvič zagledal zemljevid Slovenije z vrisanimi možnimi lokacijami za odlagališče atomskih odpadkov.

Danes, ko kot stranski opazovalec opazujem dogajanje v Sloveniji, se mi čedalje bolj dozdeva, da je omenjena sintagma primerna za označitev celokupnega odnosa centralnih Slovenskih oblasti do njenega severovzhodnega konca in da tu ni pomembne razlike med enobarvno in mavričasto vlado.

Najbolj zgovoren in tudi največkrat omenjen primer razvojne ga zaostajanja iz tega dela Slovenije v povojnem obdobju je Maribor. Iz industrijsko enega najmočnejših mest v prvih povojnih letih se je z leti Maribor spremenil v primer razvojne stagnacije in čedalje bolj tudi socialne problematike v vseh plasteh, ki jih ta pojem obsega. Nemogoče in krivične so trditve, da si je za stanje, v katerem se nahaja, kriv sam; vse preveč je bil izpostavljen odtekanju razvojnih resursov in ta potok se je z leti vse bolj spreminjal v reko brez povratka. To je glavni vzrok današnjega položaja Maribora.

IZKORIŠČANJE

Obravnavanje Maribora na prikazan način za nas po moje ni samo obravnavanje šolskega primera eksploatacije, ampak tudi ugotavljanje vzrokov razvojne zaostajanja celotne severovzhodne Slovenije. Maribor je na tem področju največji kraj z vsemi možnostmi, da bi zaradi svoje velikosti bil nukleus razvoja celotnega področja. Ker to ni bil – še bolje, ker je bil v tem prepričan, smo posledice čutili vsi. Množica centrov na nižjem nivoju ni bila ustrezno nadomestilo in posledica je bila neenoten nastop napram republiškim centralistom.

Primer: področje, ki zavzema petino slovenskega ozemlja, proizvede polovico slovenske električne energije, direkcija pa je kljub temu iz tega območja preseljena (kolikor še ne, bo pa v perspektivi). Ni problem preseli-

tev sedeža samega po sebi, hudo je to, da se takoj zmanjša število razpoložljivih delovnih mest (v tem primeru celo nadpovprečno strokovnih) in novo jedro razvojnega zaostajanja je tu. Kdo poleg Maribora se je temu upiral? Bili smo neenotni in senca na tej strani Trojan je še za odtenek potemnela.

SENCA – V TEMO

Najnovejši dogodek, ki je v kontekstu permanentnega odnosa republiških centralistov, je iz novejšega časa; odigral se je ob podzavljenju Železarne Ravne. Kljub temu, da dopisnik Dela iz Slovenjgradca daje naziv najboljša jugoslovanska železarna dosledno v narekovaje, pa nesporno drži, da so bile težave Železarne Ravne popolnoma drugačnega karakterja, kakor ostalih dveh slovenskih železarn. Zelo je bil ilustrativen v tem pogledu pregled dolžnikov slovenskim železnicam, ki je bil v Delu objavljen pred tremi tedni: na prvih dveh mestih Jesenice in Štore, Ravne pa na devetem mestu s približno sedemnajstkrat manjšim zneskom. Ni brez pomena omeniti tudi dolga, ki so ga Slovenske železarne dolgovale Železarni Ravne iz soudeležbe v naložbah iz preteklih let (okoli 40 milijonov DEM). Vse te prednosti so bile en dan pred podzavljenjem položene na oltar ponovne združitve. Po diktatu centralistov je bilo to storjeno in kaže, da na Ravnah zaradi tega ne bo samo za nianso potemnela senca, temveč se bo nebo pogreznilo v temo.

Maks Večko

SLIKOPLESKARSTVO
-FASADERSTVO
DŽINIČ SABAHUDIN
»BRKO«
Dobja vas 11, tel. 31-801

- Hitro in kvalitetno izvajamo
- vse vrste slikopleskarskih
- del ter polaganje keramičnih
- ploščic
- izdelava bavalita, valita,
- kulirplasta itd.
- Barvanje fasad s
- fasadeksom, akiricolorjem
- ter demit sistem
- Zelo poceni delamo za
- družbeni in privatni sektor
- z garancijo
- Možnost plačila na tri
- obroke, tudi s čekom

gorenje

**koroški
radio**
UKV 97,2 IN 88,9 MHz STEREO

ČETRTEK 11.4.: 11.00 Pozdrav, 11.15 Horoskop, 11.30 Kupujte z nami, 12.00 Listamo po časopisih, 12.30 Danes na Koroškem, 12.45 Kultura vabi, 13.00 Glasbeni magazin MC Hammer, 13.30 Obvestila I, 14.30 Koroški razgledi, 15.00 Popoldne na Koroškem radiu, 15.30 Dogodki in odmevi, 16.00 Tema: Zmajarji in jadralni padalci, 18.00 Oddaja za mlade: YU rock vibrator..., 19.00 Obvestila II, 20.00 Povedano po nemško, 20.15 Nasvidenje in Sky Radio.

PETEK 12.4.: 11.00 Pozdrav, 11.15 Horoskop, 11.30 Kupujte z nami, 12.00 Listamo po časopisih, 12.30 Danes na Koroškem, 12.45 Kultura vabi, 13.00 Glasbeni magazin: Novosti iz diskoteke Jolly, 13.30 Obvestila, 14.30 Koroški razgledi, 15.00 Nasvidenje.

SOBOTA 13.4.: 9.00 Pozdrav, 9.15 Horoskop, 9.30 Obvestila I, 10.00 Kupujte z nami, 10.15 Sportni kazipot, 10.30 Koroški razgledi, 10.45 Kultura vabi, 11.00 Marjanca, 12.30 Čestitke in pozdravi, 13.30 Obvestila II, 15.00 Popoldne na Koroškem radiu, 15.30 Dogodki in odmevi, 16.00 STAVIM DA, 17.00 Gost: Dr. Gorazd Gavez, 18.00 Lojtrca 7 naj, naj, 19.00 Obvestila III, 20.00 do 24.00 Nočni klub Koroškega radia, Lojtrca 3x3..., 00.00 Nasvidenje in Sky Radio.

NEDELJA 14.4.: 9.00 Pozdrav, 9.15 Horoskop, 9.30 Obvestila I, 9.45 Rezervirano za kmetijstvo, 10.00 Koroška kronika, 10.15 Pismo iz zamejstva, 10.30 Vesti, 10.45 Kultura vabi, 11.00 Nasvidenje, 12.30 Čestitke in pozdravi, 13.30 Obvestila II, 15.00 Nasvidenje.

PONEDELJEK 15.4.: 11.00 Pozdrav, 11.15 Horoskop, 11.30 Kupujte z nami, 12.00 Listamo po časopisih, 12.30 Danes na Koroškem, 12.45 Kultura vabi, 13.00 Glasbeni magazin: Vi izbirate, 13.30 Obvestila, 13.40 Hit tedna, 14.30 Koroški razgledi, 14.40 Sportni pregled, 15.00 Nasvidenje.

TOREK 16.4.: 11.00 Pozdrav, 11.15 Horoskop, 11.30 Kupujte z nami, 12.00 Listamo po časopisih, 12.30 Danes na Koroškem, 12.45 Kultura vabi, 13.00 Glasbeni magazin, Zaplešite z nami, 13.30 Obvestila I, 14.30 Koroški razgledi, 15.00 Popoldne na Koroškem radiu, 15.30 Dogodki in odmevi, 17.00 Potopiš dobiš, 18.00 Lojtrca 7 naj, naj, 19.00 Obvestila II, 20.00 Povedano po nemško, 20.15 Nasvidenje in Sky Radio.

SREDA 17.4.: 11.00 Pozdrav, 11.15 Horoskop, 11.30 Kupujte z nami, 12.00 Listamo po časopisih, 12.30 Danes na Koroškem, 12.45 Kultura vabi, 13.00 Glasbeni magazin, Gost, 13.30 Obvestila, 13.45 Minute za Večer, 14.30 Koroški razgledi, 15.00 Nasvidenje.

dežurstva

DEŽURNI ZDRAVNIKI

Ravne na Koroškem (tel. 21-211): za oba dežurni okoliša (Ravne – Prevalje in Mežica – Crna) je dežurstvo urejeno ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 13. ure, do ponedeljka, do 6. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-031, int. 417): dežurstvo je urejeno vsak dan ponoči, ob koncu tedna pa od sobote, od 14.30, do ponedeljka, do 7. ure.

Dravograd (tel.: 83-351): ves teden je dežurna dr. Nada Hleb.

Radlje ob Dravi (tel.: 71-121): od sobote od 14. ure do nedelje do 7. ure je dežuren dr. Andrej Horvat, od nedelje od 7. ure do ponedeljka do 7. ure pa dr. Franc Kenk.

ZOBOZDRAVSTVENA ORDINACIJA

Za Ravne na Koroškem, Dravograd in Radlje ob Dravi je organizirano zobozdravstveno dežurstvo ob nedeljah in praznikih v Zdravstvenem domu Dravograd.

V nedeljo je od 7. do 12. ure dežurna prim. dr. Jožica Ladić. Tel. 83-351.

V Slovenj Gradcu je dežurstvo urejeno ob nedeljah in praznikih od 8. do 10. ure. Tel. 41-031.

VETERINARSKÉ POSTAJE

Telefonske številke veterinarskih postaj (informacije o dežurnih veterinarjih so stalne):
Dravograd: 85-079, Radlje ob Dravi: 71-167, Slovenj Gradec: 41-187, Prevalje: 31-340.

LEKARNE

Ravne na Koroškem (tel. 22-292): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 20. ure.

Slovenj Gradec (tel. 41-112): ob delavnikih je lekarna dežurna od 19.30 do 21.30, ob nedeljah in praznikih pa od 8.30 do 11. in od 16. ure do 21.30.

Radlje ob Dravi (tel. 71-115): ob delavnikih je lekarna dežurna od 20. do 22. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. in od 18. do 22. ure.

BENCINSKE ČRPALKE

To nedeljo delajo bencinske črpalke Petrola na **Prevaljah, Slovenj Gradcu – Francetova ul.** in na **Muti** od 7. do 19. ure, v **Dravogradu** pa od 7. do 20. ure. Črpalka v Radljah ob Dravi je zaprta.

CLUB LEVI DEVŽEJ
Petek, 12. aprila, ob 22.00
PETER'S HOT SHOW
– erotični program –
iz Češkoslovaške

priredivte

Področno srečanje mladinskih in odraslih gledaliških skupin SV Slovenije na Ravnah:

četrtek, 11/4-1991

Ob 12. uri v Titovem domu na Ravnah:
Mladinska gledališka skupina DPD Svoboda Ptuj
D. Laing: A me ljubiš

Ob 19. uri v Titovem domu na Ravnah
Oder »Pedagoške fakultete« Maribor s komorno glasbo Arturja Kopita.

petek, 12/4-1991

Ob 11. uri v Titovem domu na Ravnah:
Gledališka skupina »EKT« 4.b SC Edvarda Kardelja Slovenj Gradec
Otroci so najboljši igrače, v priredbi Karle Zajc-Bezelač

Ob 19. uri v Titovem domu na Ravnah:
Gledališka skupina KUD Splošne bolnišnice Slovenj Gradec s predstavo Noela Cowarda: Komedija ljubezni.

25. obletnica MPZ Ksaver Meško, Sele: nedelja, 14. aprila, ob 15 uri v dvorani OŠ na Selah.

Male oglase sprejemamo na sedežu uredništva Ravne na Koroškem, Čečovje 5, v Koroški tiskarni v Slovenj Gradcu, Glavni trg 12 in v Grafiki Prevalje.

Naročilnica

Do preklica naročam tednik PREPIH

Ime in priimek _____

Kraj in poštna št. _____

Naslov _____

Podpis _____

Naročilnico pošljite na naslov: Uredništvo Prepiha, 62390 Ravne na Koroškem, Čečovje 5. Naročnino bomo obračunavali dvomesečno vnaprej.

mali oglasi

UGODNO prodam parcelo v okolici Slovenj Gradca. Velikost je 2300 m² (m² = 6 DEM). Informacije po telefonu: 43-317.

NUJNO iščem sobo za zaposlenega samskega moškega kjerkoli na Koroškem. Pogačnik Helena, Čečovje 38/b, Ravne na Koroškem.

KOPF. Polaganje, brušenje in lakiranje lesenih podov! Informacije vsak popoldan na tel.: (0602) 21-194.

PRODAM dobro ohranjeno Rogovo dirkalno kolo s 5 prestavami. Cena po dogovoru. Informacije: tel. 21-268.

IŠČEM redno ali honorarno zaposlitev na območju Slovenj Gradca. Delo je lahko kakršnokoli, razen akvizitstva. Ulbi Jure, Glavni trg 28, 62380 Slovenj Gradec.

PRALNI stroj Gorenje, 14 programski, brezhiben, prodam. 0602 44-825.

GOSPODINJE – VRTIČKARJI! Prodajamo pasti za voluharje. Samo 39,00 din + poština. P.P. 99, 62380 Slovenj Gradec.

ODPRTI
TELEFON
ZA OTROKE
IN ODRASLE V
STISKI

(0602) 23-399, 23-004

SREDA: 17.–19
PON.–PETEK: 12.–13.
POD ŠIFRO »PRIJATELJ«

Iščemo
sodelavce
za prodajo

časopisa
PREPIH.
Tel.: 22-999
ali 23-094

PREDSTAVLJAMO VAM

Prejšnji teden smo poročali o enkratnem uspehu Matjaža Čepelnika, ki je na republiškem prvenstvu v plavanju za mlajše pionirje v Mariboru osvojil kar devet medalj – od tega sedem zlatih in dve srebrni. To je uspeh, ki zasluzi posebno predstavitev očitnega novega velikega upa ravenskih plavalcev.

Matjaž se je rodil 17. maja 1980, s petimi leti se je naučil plavati, trenirati pa je začel v prvem razredu osnovne šole. Izhaja iz družine, predane športu, in kar nekaj časa je kolebal med smučanjem in plava-

KOROŠKI ŠPORT

ROKOMET

Poraz Slovenj Gradca v Zagrebu

Rokometaši Slovenj Gradca so se vrnili z gostovanja v Zagrebu praznih rok. V 21. kolu druge zvezne lige jih je tesno, z 21:20, premagal tamkajšnji Borac, ki je tako našo ekipo prehitel na lestvici. Varovanci trenerja Ivezica, med katerimi je bilo kar pet igralcev rahlo poškodovanih, so se gostiteljem močno upirali. Ob polčasu so gostje celo vodili z dvema goloma prednosti, toda ob koncu srečanja so po nepotrebnem zapravili nekaj žog v napadu in tekmo nesrečno izgubili.

ODBOJKA

Lahka zmaga Fužinarja nad Jedinством

V odbojarskih ligah so tokrat odigrali 20. kolo; še dve koli in prvenstvo bo sklenjeno. Ravenčani so v tekmi II. zvezne lige doma preprečljivo nadigrali ekipo Jedinstva iz Stare Pazove in jih premagali s 3:0.

V republiških ligah so bili uspešni Mežičani, ki so v preteklem kolu doma premagali Izolo, odbojkarice Fužinarja pa so na Ravnah dobile tekmo proti ekipi Topolšice.

REZULTATI – 20. kolo – Moški: Mežica–Izola 3:1 in Pomurje–Mislinja 3:1. **Zenske:** Fužinar–Topolšica Kajuh 3:1, Mežica–Rogoza 0:3 in Krim–Mislinja 3:0. V okviru II. rep. lige so igralke Partizana Prevalje premagale Partizan iz Črne s 3:0.

NOGOMET

Dobre igre koroških ekip

Tako Dravograjčani kot Slovenjgradčani so bili v 17. kolu območne slovenske lige uspešni. Nogometaši Ojstrice so doma zmagali proti Pohorju iz Ruš z 2:1. Tekma je bila izredno dinamična, priložnosti za zadetke pa so imeli oboji. Gostitelji so zmagali z zadetkom Kneza in Pušnika. Na Prevaljah sta se v nedeljo Partizan iz Slovenj Gradca in Dravinja iz Slovenskih Ko-

njič razšla z neodločenim izidom 1:1.

V mariborski podzvezi so odigrali drugo spomladansko kolo. Vse koroške ekipe, razen ravenskega Fužinarja, so osvojile nove točke. Pomembna je predvsem zmaga Korotana v Sladkem vrhu, za preseñčenje pa so poskrbeli tudi Radeljčani, ki so osvojili obe točki v Miklavžu.

REZULTATI 13. kola: Peca–Roñnja Loka 2:1, Fram–Pesnica 5:1, Paloma Sever–Korotan 1:4, Akumulator–Starše 0:0, Miklavž–Part. Radlje 0:1 in Pobrezje Fužinar 2:0. V vodstvu je Korotan z 19 točkami pred Framom in Peco po 17, Akumulator je 5., Radlje 6. in Fužinar 11.

DRUGE VESTI

– S finalnimi nastopi najboljših se je končalo prvenstvo Slovenije za kegljače in kegljavke. Pri moških, ki so nastopili v Ajdovščini in Novi Gorici, so se med 24 najboljših uvrstili kar trije kegljači Fužinarja: 17. **Mlakar** skupaj 3483 kegljev (rezultata v finalu 840 in 913), 21. **Podojstršek** 3432 (809 in 897), 23. **Lasnik** 3360 (814 in 825). Med ženskami so se na 17. mesto uvrstila kegljavka Slovenj Gradca **Nada Čerñič**, ki je v finalu v Ljubljani podrla 366 in 397 kegljev.

– Na Kopah je bila v organizaciji SK Vuzenica zaključna tekma cicibanov in pionirjev v veslalomu za prvenstvo vzhodne regije Slovenije. Uvrstitve najboljših smučarjev in smučark iz koroških klubov so naslednje: cicibanke – 6. **Tamara Stropnik**, Fuž.; cicibani: 2. **Jernej Osrajnik**, Vuzenica, 5. **Aleš Gorza**, Crna; ml. pionirke: 8. **Vesna Vravnik**, Fuž.; ml. pionirji: 2. **Simon Solero**, 3. **Tilen Stropnik**, oba Fužinar; st. pionirji: 1. **Evgen Veselko**, 3. **Ožbi Ošlak**, 6. **Emil Makan**, vsi Fužinar; st. pionirke: 4. **Manica Šteharñnik**, 6. **Tina Čepelnik**, obe Fužinar. V končnem seštevku točk z vseh tekmovanj je v sezoni 1990/91 od mladih koroških smučarjev najbolje uvrščena **Krašečeva**, na 1. mesto. Ekipna zmaga v pretekli sezoni je pripadla Braniku, drugi je Fužinar.

KAM OB KONCU TEDNA

ROKOMET: V soboto 13. aprila, bosta v športni dvorani v Slovenj Gradcu dve tekmi. Ob 19. uri bo tekma II. zvezne lige Slovenj Gradec–IUV Usnjar, v predtekmi, ob 17.30 pa bo tekma II. rep. lige med mlado ekipo Slovenj Gradca in Poletom iz Murske Sobotne.

ODBOJKA: V Mislinji bosta v soboto 13. aprila dve tekmi rep. lige med moškima in ženskim ekipama Mislinje in Mežice. Pričetek ob 17. oz. 19. uri.

NOGOMET: V soboto 13. aprila: Na Ravnah Fužinar–Miklavž, na Prevaljah Korotan–Fram in v Radljah Partizan–Akumulator. Tekme se pričnejo ob 16.30 uri.

Ivo Mlakar

ČRNA KRONIKA

Kot že nekaj tednov tudi v minulem na področju črne kronike na Koroškem ni bilo večjih posebnosti. Kljub temu pa je bilo dela za policaje dovolj.

Kriminaliteta

Delavci policije in kriminalistične službe so v tem obdobju obravnavali 18 kaznivih dejanj. Tudi tokrat je bilo največ tatvin in vlomov.

Med značilnejšimi dogodki bi veljalo omeniti dejanje starega znanca policije in klateža R.M., ki je ukradel osebni avto Škoda ter ga na Koroškem kot protivednost zamenjal za drugi osebni avtomobil. Vmešala se je policija in avtomobil vrnila praveму lastniku.

Javni red in mir

Hujših kršitev javnega reda in miru delavci policije v minulem tednu niso obravnavali. Bilo je nekaj običajnih gostilniških preprirov in poskodb, štiri osebe pa o pridržali do iztreznitve.

Značilen je primer 45-letnega A.L. z Raven na Koroškem, ki je na svojem domu tako razgrajal in grozil družini, da je ta pobegnila na varno k sosedom. Vinjenega »glavarja družine« je ukrotila šele milica, do streznitve pa je imel »brezplačen kvatir« na postaji milice.

Prometne nezgode

Hujših prometnih nezgod s smrtnim izidom na Koroškem v zadnjem obdobju ni bilo. V minulem tednu so se primerile tri prometne nesreče, v katerih sta bili dve osebi

huje telesno poškodovani.

Smolo je 1. aprila imel 13-letni Z.P. iz Pameč pri Slovenj Gradcu, ki se je tega dne po krajevni cesti vozil s kolesom. Med vožnjo je poskušal namestiti verigo, ki se mu je snela. Pri tem je padel in se huje poškodoval.

Zanimiv pa je primer avstrijskega državljana Roberta Kocha, ki želi – kot kaže – biti pravi Niki Lauda. V bližini Gortine na cesti Dravograd–Maribor je namreč 3. aprila zaradi prehitre vožnje in domnevne vinjenosti ob 17. uri zapeljal s cestišča in treščil v zid trgovine Ob jezeru. Pri tem se je huje poškodoval. Izkazalo pa se je, da je Koch na naših cestah nedavno tega že storil hujši prekršek. V začetku leta je prav tako zaradi prehitre vožnje v Dravogradu huje poškodoval peškinjo. S kraja nesreče je tedaj pobegnil, vendar so ga prijeli še isto noč.

Mejna problematika

Dela na meji tudi v preteklem tednu ni zmanjkalo. Policaji so preprečili ilegalen prehod trem turškim državljanom, avstrijski mejni organi pa so našim izročili tri turške in dva romunska državljana, ki jim je ilegalni prehod uspel, a so jih ujeli v Avstriji.

Omenimo primer treh Turkov, ki so jih milničniki prvega aprila ustavili že v Dobji vasi pri Ravnah in ugotovili, da so ilegalno prišli v Jugoslavijo, ki so jo na enak način tudi nameravali zapustiti in priti v Avstrijo. Izročili so jih sodniku za prekrške.

PREP,HPREP,HPREP,HPREP,HPREP,HPREP,HP

karate

Ker je direktor znane koroške firme uknil bone za malico in s tem prišel v spor z velikim trgovcem, slučajno tudi direktorjem znane firme, mu je le-ta v gostilni Brančurnik ročno »odčital kozje molitvice«. Na koncu pa mu je še zagrozil, da – če takoj spet ne uvede bonov in s tem poveča promet v njegovi trgovini, ne bo nikdar in nikoli sprejet v lovsko družino!

razočaranja

Prvič po dolgih letih so se letos začeli ljudje množično pritoževati, da niso »imeli nič« od Velikega petka; glede na dohodke – družinske proračune na eni in druginjo na drugi strani ima namreč večina prisilni post že skoraj vsak dan, in tako velikopetkov sploh ne pride do posebnega izraza.

Anketa med Korošci pa je (zanimivo?) pokazala, da tudi 1. april ni več tisto, kar je bil: laže že nekaj časa poslušamo vsak dan! Le kaj nam bo sploh še ostalo?

»pizdarije«

Vinko Repotočnik, v.d. načelnika inšpekcijskih služb iz Dravograda, te dni poti krvavi pot, saj mora zagovarjati svoje potmi in skupščinami. V zadnjih letih je že tako, da so inšpektorji vselej grajani in nikoli pohvaljeni, zato se je oni dan Repotočnik na seji slovenjegraške občinske vlade tudi razhudil, rekoč: »Inšpektorji krivi prav za vse pizdarije, ki se pri nas dogajajo...«

požganica

Koroška je te dni dobila novega načelnika Uprave za notranje zadeve. To je Zvone Ulcej, diplomirani pravnik s končanim pravnosodnim izpitom, ki je bil prej zaposlen kot šef v rudniškem podjetju Pogorelec. Gospod Ulcej je tako odšel na novo delovno dolžnost, nekdo podrejeni delavci pa razmišljajo, kako bi sedaj poimenovali svoje podjetje. V »igri« je nekaj predlogov: »Pogorelec«, »Pogorišček«, »Na pomoč«, ali po Vorancu – »Požganica«.

kadrovski mlini

– Dravogrski Monter je dobil novega direktorja – prvi mož je postal Bogdan Kadiš, sicer Prevalčan in priseljeni Dravograjčan.

– Za direktorja Komunalnega podjetja Dravograd je veliko zanimanje. Na razpis se je prijaviло osem kandidatov!

licitacija

Na Ravnah se šušlja, da se bodo zasebni avtoprevozniki množično zbrali pred občinsko stavbo in tako protestirali proti nategovanju njih samih s strani Demosove vlade. Že nekaj tednov so bili namreč v stalni pripravljenosti, da takoj po pripravljenih seznamih odpeljejo z novim zamenjano občinsko pohištvo, vendar se to po neznani krivdi še ni zgodilo. Dežurstva pa jim nihče noče plačati.

Javna licitacija bo posebej prizadela šleparista, ki naj bi prepegljal tovor na prevaljske Prisoje. Ker pa so šoferji znani razgrajči, se zna zgoditi, da bo sramota huda. Se najmanj se sekirajo občani, saj je bila oprema kupljena z njihovimi denarci, v primeru, da bi prevozniki delo dobili, bi se pač spet enkrat obrisali pod nosom.

svetnica

G.v.d.dir.d.p. Fecro S.G. bo menda sprejeta kot svetnica v republiško vlado, saj so v Ljubljani že spregledali njeno sprenevedanje ob nedavnem obisku g.p. RIS Lojzeta Peterleta, ki je na debelo spraševal, kaj narediti z ekonomskimi viški. S tem, ko se je rešila tako da jih je pustila human način, dohodkov, je namreč brez vseh tudi v praksi siliti ljudi v uredniševanje gesla: ZNAJDI SE!

Njen pomočnik bo seveda Mišoslav Garb, najbolj znamenit enfant terrible vseh sistemov, ki mu je prav z gospojno pomočjo uspelo dokazati, da si lahko z vsakim protestom neuspešen tudi pod novo oblastjo.

marija pomagaj

Pred leti se je uspešni zborovski dirigent ponižno zagovarjal pred takratnimi občinskimi tovariši zaradi domnevnabožne pesmi »Marija in mlinar«, zapeto na pevski reviji Od Pliberka do Traberka. Letos je to pesem spet pogumno potegnil iz svojega arhiva.

Ker pa se omenjeni gospod še spominja neprijetnega zasliševanja, je tokrat predhodno poskrbel za kritje in kamuflažo: v zbor je povabil kar polovico občinske vlade, pesem pa je skrnil v mape. To je tudi odgovor zlobnežem, ki so trdili, da pevci pesmi ne znajo na pamet.

Tudi poslušalci so si enotni, da je bil večkrat ponovljeni refren »Marija pomagaj« kar primeren zaključek celotne letošnje revije Od Pliberka do Traberka.

račun za mir

V hotel Rimski vreclec se kar vlečejo kolone turistov. Vsi bi radi videli eno najpočasnejših postrežb daleč naokoli! V nabitopolni dvorani, v kateri si lahko po mili volji izbereš katerikoli stol ali mizo, mora gost čakati »konobara« 20 minut, da pride iz globočin (profundis) in sprejme naročilo. Potem pa še 40 minut, da dobi naročeno, in to celo hladno na mrzlih krožnikih. V račun je menda všteti tudi mir in počitek, ki ga je gost užival med čakanjem na toplo kosilo v petek popoldne.

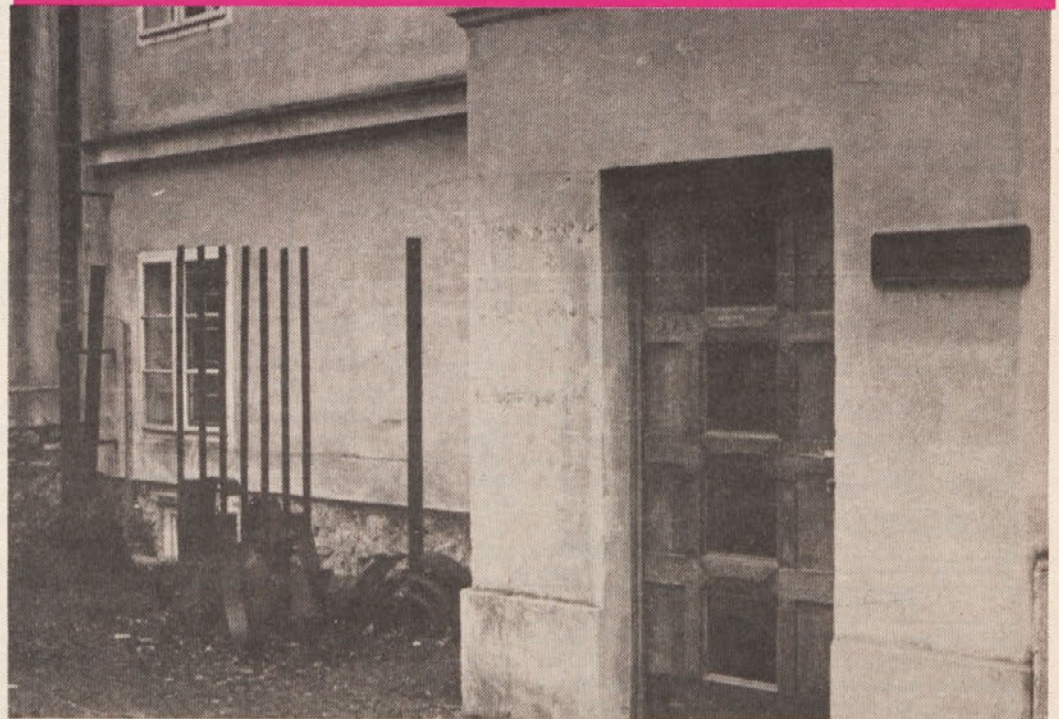
Vse za koroški turizem, saj – tudi Korošci smo ljudje!

zgleđi vlečejo

Vsa leta nazaj je bila v občini Ravne alfa in omega in zgled in... – železarna. Pa danes? Ravenčani, pohitite, v občini je še nekaj podjetij, ki nujno potrebujejo novega lastnika! Država čaka. Vprašanje je le, ali bodo delavci s tem dobili mater ali – mačeho.

FOTO BODICA

FORMA MORTUA

Mežiška dolina slovi po svojih formah vivah, ki so jih v minulih desetletjih ustvarili umetniki iz vsega sveta. Stojijo na bolj ali manj opaznih krajih, podobno pa je tudi njihovo stanje. Ponekod zanje dobro skrbijo, spet druge pa jih zanemarjajo. Značilen primer našega odnosa do njih pa je – na žalost – povsem blizu ene izmed

osrednjih kulturnih ustanov: Osrednje koroške knjižnice doktorja Franca Sušnika in Likovnega salona na ravenskem gradu.

Poglejte si sami in se prepričajte: ne forma viva (živa oblika), temveč forma mortua ali mrtva oblika!

prepihane koroške čveke